

Evropska unija

**Komisija za razmatranje ljudskih prava
Kosovo**

Godišnji izveštaj

1. januar – 31. decembar 2016. god.

Komisija za razmatranje ljudskih prava - Sekretarijat
Ul. Rrustem Statovci br. 29 – 10000 Priština – Kosovo
Tel: +381 (0) 38 78 2125
Email: office@hrrp.eu
www.hrrp.eu

Predgovor

Ovo je sedmi godišnji izveštaj Komisije za razmatranje ljudskih prava (Komisija), za period od 1. januara 2016. god. do 31. decembra 2016. god., koji se javnosti predstavlja u cilju raspodele informacija o razvoju u sudskoj praksi Komisije. Tokom perioda pokrivenog izveštajem Komisija je održala tri sednice i učestvovala i prisustvovala nizu spoljnih sastanaka i aktivnosti kampanje javnog informisanja. Zanimljivo je napomenuti da je tokom godine uprkos ograničenom izvršenom mandatu Misije Komisija imala priliv novih podnesenih predmeta.

Komisija je donela niz važnih odluka i preporuka u vezi sa "prisilnim nestancima" koji su se desili tokom oružanog sukoba 1999-2000. godine. One su rezultat razmatranja predmeta koji su obuhvatali navode o neprikladnim istragama od strane EULEX Kosovo u vezi sa otmicama, nestancima i ubistvima. Predmeti su se ticali navodnih povreda proceduralnih obaveza na osnovu člana 2. (pravo na život) i člana 3. (zabrana mučenja i nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja) Evropske konvencije o ljudskim pravima.

U tim mišljenjima Komisija je proširila svoju opširnu sudsku praksu, naročito u vezi sa izvesnim novim pitanjima koja su proizašla iz nekoliko od tih predmeta. Njena pravna praksa je konsolidovana uz dužno poštovanje međunarodnih standarda za zaštitu ljudskih prava, sadržanih u sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) i drugih međunarodnih organa, uključujući Komisiju Ujedinjenih nacija za ljudska prava.

Nemogućnost Komisije da nakon utvrđivanja kršenja prava podnese preporuke za adekvatnu odštetu žrtvama, propisana originalnim pravnim okvirom na osnovu kojeg je Komisija osnovana 2008. godine (vidi Poglavlja 2.1 i 1.2 dole), i dalje predstavlja problem. Veoma često podnosioci žalbi izričito zahtevaju odštetu u slučajevima nestalih lica", (npr. *Sadiku-Syla protiv EULEX-a*, slučaj br. 2014-34, Odluka o prihvatljivosti, 29.09.2015). Dok žrtve pronalaze neku utehu u činjenici da je Komisija opravdala njihove tvrdnje o povredama prava, ovo je očigledno samo po sebi neadekvatno. Ovu situaciju dodatno pogoršava činjenica da Misija ne sprovodi preporuke Komisije da izda izvinjenje ili prizna kršenje prava.

Međutim, šef Misije EULEX Kosovo (ŠM) i njegovo osoblje nastavili su odličnu saradnju sa Komisijom tokom celog perioda pokrivenog ovim izveštajem. To obuhvata blagovremeno podnošenje odgovora na ili mišljenja o slučajevima koji su saopšteni Misiji. Komisija je naročito zahvalna za dokumenta koja je Misija obezbedila, a koji se odnose na suštinu predmeta koji su razmotreni, uključujući policijske izveštaje i ostale materijale koji se odnose na istrage slučajeva ubijenih ili nestalih lica.

Želela bih da iskoristim ovu priliku da izrazim svoju zahvalnost šefici Misije na njenoj saradnji u sprovođenju preporuka sadržanih u odlukama Komisije.

Tokom 2016. godine Komisija je nastavila sa svojom praksom održavanja sastanaka sa visokim službenicima EULEX-a i Evropske unije i ostalima. Komisija se sastala i sa Specijalnim predstavnikom Evropske unije (SPEU) u sedištu SPEU 17. oktobra 2016. godine.

Prisustvovala sam sastancima u Briselu, između ostalih, sa predsedavajućim Civilnog planiranja i sposobnosti za sprovođenje (CivCom); Evropskom službom za spoljne poslove (EEAS), zamenikom komandira za civilne operacije/šefom kabineta, službenikom za CivCom, Kosovo, EEAS, kao i sa predstavnicima zemalja članica radne grupe CivCom, u Briselu 28. septembra 2016. godine.

Gđa Katja Dominik i dvoje administrativnih službenika i jedan administrativni asistent napustili su Komisiju 2016. godine. Smanjenje broja osoblja kroz proces rekonfiguracije prouzrokovalo je mnogo problema Komisiji u smislu kontinuiteta njenog rada, jer joj je znatno smanjen kapacitet za obradu predmeta i izgubljen je jedan deo institucionalne memorije.

Želim da izrazim svoju zahvalnost gđi Katji Dominik, koja je dala ostavku na mesto člana Komisije iz EULEX Kosovo 14. juna 2016. godine. Koristim ovu priliku da se zahvalim gđi Dominik na njenom izvanrednom profesionalnom doprinosu radu Komisije tokom četiri godine njenog posvećenog rada i da joj poželim uspeh na njenoj novoj dužnosti šefice Izvršnog odseka EULEX-a.

Takođe želim da čestitam gđi Elki Ermenkovej, krivičnom sudiji Vrhovnog suda/Apelacionog suda u Prištini i Misije EULEX Kosovo na njenom imenovanju na položaj člana Komisije iz EULEX Kosovo od 14. oktobra 2016. godine. Isto tako, čestitam i gđi Anni Bednarek, sudiji apelacionog suda, Žalbena komisija Kosovske agencije za privatizaciju, Priština, koja je imenovana za rezervnog člana Komisije iz EULEX Kosovo 14. oktobra 2016. godine.

Takođe želim da iskoristim ovu priliku da pozdravim našu novu pravnu službenicu, gđu Nooru Aarnio, bivšu pravnu službenicu Apelacionog suda/Vrhovnog suda Kosova, i poželim joj dobrodošlicu na njenu novu dužnost u Komisiji.

Pravni službenici Komisije, Paul Landers, Joanna Marszalik i administrativni/jezički asistent, Shpresa Gosalci, su završili svoj zadatak sa komisijom 16. avgusta, 30. septembra i 14. novembra. Takođe koristim ovu priliku da se i njima najiskrenije zahvalim na njihovom doprinosu radu Komisije i da im poželim uspeh u njihovoj karijeri.

Magda Mierzevska
Predsedavajući član
Komisija za razmatranje ljudskih prava

Sadržaj

Predgovor.....	2
1. Uvod.....	5
2. Regulatorni okvir rada.....	6
2.1. Udruženi postupak Saveta 2008/124/CFSP koji datira od 04. februara 2008. godine, Misije vladavine prava Evropske unije na Kosovu, EULEX KOSOVO	6
2.2. Koncept odgovornosti Misije EULEX Kosovo – Komisija za razmatranje ljudskih prava, Generalni sekretarijat saveta, Brisel, 29. oktobar 2009. god.	6
2.3. Primenjivi međunarodni instrumenti za ljudska prava	6
3. Broj predmeta i predmetna pitanja žalbi	7
3.1. Broj predmeta i statistika.....	7
3.2. Trendovi	8
3.3. Predmetna pitanja žalbi	8
4. Sudska praksa.....	9
4.1. Uvod.....	9
4.2. Istorijat	10
4.3. Odluke o osnovanosti	12
4.4. Odluke o prihvatljivosti	18
4.5. Odluke o sprovođenju preporuka Komisije	33
5. Aktivnosti Komisije.....	35
5.1. Sastanci Komisije.....	35
5.2. Javna informativna kampanja 2016	36
5.3. Uvodna obuka	36
5.4. KRLJP na internetu	37
6. Komisija i sekretarijat.....	37
6.1. Članovi Komisije	37
6.2. Sekretarijat.....	40
6.3. Bivše osoblje – Komisija i sekretarijat	41
7. Operativna i administrativna pitanja	42
7.1. Budžet	42
7.2. Ljudski resursi.....	42
8. UNMIK Savetodavna komisija za ljudska prava – kraj mandata	43
9. Zaključci i preporuke	45
ANEKS 1 Tabela osoblja	49
ANEKS 2 Statistike 2010 - 2016.....	50
ANEKS 3 Odluke KRLJP-a 2010.-2016. godine	51
ANEKS 4 Raspored informativne kampanje i drugih aktivnosti tokom 2016. godine	58

1. Uvod

Evropska Unija je osnovala Komisiju za razmatranje ljudskih prava (u daljem tekstu: Komisija) dana 29. oktobra 2009. godine, sa mandatom da razmatra navode o kršenju ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom sprovođenja svog izvršnog mandata unutar sektora pravosuđa, policije i carine. Komisija je prvi i jedini ovakav mehanizam odgovornosti za ljudska prava, koji se bavi razmatranjem navodnih kršenja ljudskih prava od strane Misije Zajedničke bezbednosne i odbrambene politike Evropske unije.

Zajedno sa Savetodavnom komisijom za ljudska prava Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK), ovo je jedna od dve jedine međunarodne komisije koje imaju mandat da drže međunarodne organizacije, koje imaju izvršne funkcije, odgovornim za navodna kršenja ljudskih prava. UNMIK-ova Savetodavna komisija za ljudska prava je završila svoj mandat 30. juna 2016. godine, što znači da ova komisija ostaje jedino telo ove vrste odgovorno za ljudska prava koje još uvek funkcioniše.

Na osnovu dosadašnjeg iskustva, Komisija je unapredila svoj rad i upravljanje slučajevima kroz poboljšane procedure, prakse i mehanizme tokom perioda koji pokriva ovaj izveštaj. To je, između ostalog, obuhvatalo veću upotrebu elektronskih sredstava kako bi se omogućila bolja komunikacija između Komisije i Sekretarijata u periodima između seansi.

Komisija je nastavila svoju kampanju javnog informisanja, pri čemu se uglavnom usredsredila na Udruženja porodica nestalih, NVO-e u aktivne u oblasti ljudskih prava, predstavnike civilnog društva, lokalne vlasti i aktore na opštinskom nivou. Sekretarijat je prisustvovao i brojnim sastancima, seminarima, konferencijama i debatama, koji su organizovani po pitanju ljudskih prava.

Uprkos svojim naporima na aktivnostima kampanje javnog informisanja, javna informisanost o mandatu, postupcima i funkcijama Komisije u polju dejstva misije EULEX Kosovo ostaje zabrinjavajuća. Komisija će ovom problem posvetiti više pažnje u okviru svojih aktivnosti javnog informisanja tokom 2017. godine, između ostalog, tako što će nastaviti informativnu TV kampanju, koja je uspešno lansirana 2014. godine.

Bilo kako bilo, Komisija nastavlja da dodaje vrednost širem mandatu misije EULEX Kosovo, između ostalog, pružanjem smislenih pravnih lekova, pružanjem podrške i pomoći pripadnicima javnosti uopšte, kao i pružanjem dobrog primera državnim institucijama u zaštiti ljudskih prava na Kosovu. Komisija je jasan znak da misija ozbiljno shvata svoje odgovornosti za ljudska prava i da, podvrgavanjem nadležnostima Komisije predstavlja bitan primer moći, koja podleže odgovornostima.

Komisija je tokom godine primila trideset i šest (36) novih žalbi i razmotrila devetnaest (19) predmeta tokom 2016. godine. Komisija je ustanovila da je EULEX prekršio ljudska prava u devet (9) predmeta. Takođe je devet (9) predmeta proglasila neprihvatljivim i odbila jedan (1) predmet.

Povrede prava koje se mogu pripisati Misiji u vezi sa navodnim neadekvatnim istragama bile su povezane sa predmetima.: 2014-11 do 2014-17, D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S. i I.R. protiv EULEX-a, kao i predmetom br. 2014-34 Rejhane Sadiku-Syla protiv EULEX-a.

U tih osam predmeta Komisija je ustanovila da je EULEX Kosovo prekršio prava žalilaca garantovana članom 2., pravo na život, članom 3., zabrana mučenja i nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja,

kao i članom 13., pravo na delotvorni pravni lek u vezi sa članom 2. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Komisija je u predmetu br. 2014-37 Y.B. protiv EULEX –a utvrdila da je EULEX prekršio prava žalioca u smislu člana 8., pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života. Komisija je osam predmeta proglasila neprihvatljivim na osnovu Pravila 25 (1); 25 (3) i 29, Pravilnika o radu Komisije.

Komisija je na osnovu Pravila 34 i Pravila 45 *bis* Pravilnika o radu Komisije, dala detaljne korektivne preporuke šefu Misije EULEX Kosovo u vezi sa kršenjima prava koja je ustanovila i ocenila je sprovođenje svojih preporuka od strane ŠF u svojim propratnim odlukama.

2. Regulatorni okvir rada

2.1. Udruženi postupak Saveta 2008/124/CFSP koji datira od 04. februara 2008. godine, Misije vladavine prava Evropske unije na Kosovu, EULEX KOSOVO

Udruženi postupak Saveta jeste izvor autoriteta i vlasti Misije EULEX-a na Kosovu. Njime se utvrđuje mandat EULEX-a i, između ostalog, navodi se njihova odgovornost za ljudska prava u članu 3. (i): *“osigurati da sve njihove aktivnosti poštuju međunarodne standarde vezane za ljudska prava i rodnu ravnopravnost”*.

2.2. Koncept odgovornosti Misije EULEX Kosovo – Komisija za razmatranje ljudskih prava, Generalni sekretarijat saveta, Brisel, 29. oktobar 2009. god.

Osnivanje jednog nezavisnog, efektivnog, transparentnog mehanizma odgovornosti za ljudska prava je smatrano osnovnom potrebom za EULEX Kosovo kao misiju vladavine prava, kojoj su dodeljene određene ograničene izvršne funkcije. Kao jedan spoljni mehanizam odgovornosti služiće kao dopuna za opštu odgovornost EULEX-a na Kosovu, kao što je definisano šemom osiguranja odgovornosti trećih lica i internim istražnim mehanizmom EULEX-a.

Prema tome, Koncept odgovornosti utvrđuje mandat Komisije da: *razmatra žalbe bilo koje osobe, osim zaposlenih u misiji EULEX Kosovo, koja tvrdi da je žrtva povrede ljudskih prava od strane EULEX-a na Kosovu tokom sprovođenja izvršnog mandata misije EULEX Kosovo.*¹

Međutim, prema Konceptu o odgovornostima Komisija nema pravnu nadležnost u pogledu kosovskih sudova. Činjenica da sudije EULEX-a sede na klupi određenog suda na Kosovu ne menja prirodu tih sudova, kao kosovskih sudova (fusnota & pravna sudska praksa).

Komisija je usvojila svoj Pravilnik o radu 10. juna 2010. godine, datuma od kada je postala zvanično ovlašćena da prima žalbe. Komisija je izmenila svoja pravila 21. novembra 2011. godine i 15. januara 2013. godine.

2.3. Primenljivi međunarodni instrumenti za ljudska prava

¹ Koncept odgovornosti je deo Operativnog Plana EULEX-a i prema tome se smatra poverljivim dokumentom tako da nije dostupan javnosti. Prema tome, komisija nema pravo da otkriva detalje istog.

Shodno odredbama iz koncepta odgovornosti, Komisija može da uzme u obzir žalbe koje se odnose na povrede, između ostalog, sledećih instrumentima za zaštitu ljudskih prava:

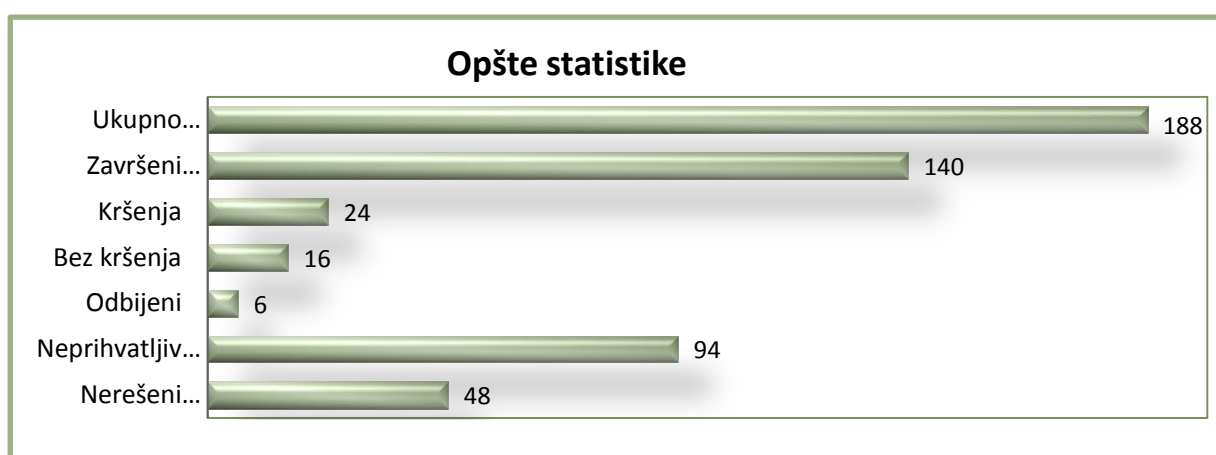
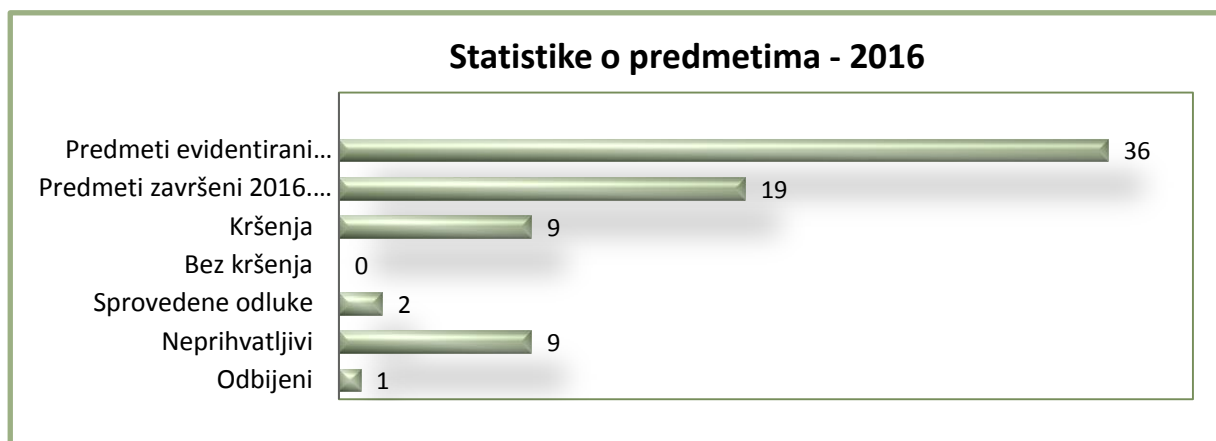
- Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima (1948)
- Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Konvencija, 1950)
- Konvencija o eliminisanju svih oblika rasne diskriminacije (CERD, 1965)
- Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (CCPR, 1966)
- Međunarodnog pakta o ekonomskim, društvenim i kulturnim pravima (CESCR, 1966)
- Konvencija o eliminisanju svih vrsta diskriminacije nad ženama (CEDAW, 1979)
- Konvencija protiv mučenja i drugog okrutnog, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CAT, 1984)
- Međunarodna konvencija o pravima deteta (CRC, 1989)

U praksi, žalbe koje su do sada podnete uglavnom se zasnivaju na članovima Evropske konvencije za ljudska prava (ECHR) i njenim protokolima. Određen broj istih se zasniva i na odredbama Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, međunarodnim poveljama i drugim instrumentima za ljudska prava.

3. Broj predmeta i predmetna pitanja žalbi

3.1. Broj predmeta i statistika

Komisija je primila trideset i šest (36) novih žalbi i razmotrila devetnaest (19) predmeta tokom 2016. godine. Komisija je utvrdila da je EULEX prekršio ljudska prava u devet (9) predmeta. Pored toga, devet (9) predmeta je proglasila neprihvatljivim i odbila je jedan (1) predmet.

3.2. Trendovi

Velika većina žalbi podnesenih protiv EULEX-a tokom 2016. godine odnosila se na navodne proceduralne propuste od strane EULEX tužilaca u adekvatnom sprovođenju istraga ili odbijanje da se pokrenu istrage u slučajevima ubijenih i nestalih lica, tj. u slučajevima "prisilnih nestanaka".

Komisija je primenila odgovarajuće standarde ljudskih prava koji se odnose na slučajeve "prisilnih nestanaka" u specifičnom kontekstu misije vladavine prava i ocenila je kako bi se u tim određenim okolnostima postojeće obaveze države (naročito u vezi sa istragom takvih predmeta) mogle preneti na situaciju koja obuhvata misiju vladavine prava.

Može se napomenuti da u kontekstu slučajeva "prisilnih nestanaka", žrtvovanje, status "žrtve" za svrhe postupka pred Komisijom, u takvim okolnostima nije ograničen na "nestala lica". Pojam "žrtva" je takođe tumačen na taj način da obuhvata članove uže rodbine ubijenog lica i/ili nestalog lica, koji su izloženi stalnoj traumi ne znajući i ne mogavši da saznaju sudbinu svojih najdražih članova porodice.

Komisija je dalje nastavila da rafiniše svoj pristup primeni standarda ljudskih prava na misiju vladavine prava i definisala je određene granice te vežbe. Dok EULEX Kosovo, kao misija vladavine prava, naravno nije država, Komisija je naglasila da njen mandat u principu zahteva njeno strogo pridržavanje standardima ljudskih prava.

3.3. Predmetna pitanja žalbi

Najčešće vrste navodnih povreda ljudskih prava ispitanih od strane Komisije tokom 2015. godine su sledeće:

- Navodno kršenje prava na život (član 2. Konvencije; član 6. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima): slučajevi *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a*, br. 2014-11-2014-17; *L.O. protiv EULEX-a* br. 2014-32; *Sadiku-Sula protiv EULEX-a* br. 2014-34; *Mustafa-Sadiku protiv EULEX-a*, br. 2014-41;

- Navodna kršenja zabrane mučenja, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja (član 3. Konvencije; član 7. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima; član 6. par. 1. i 2. Povelje Ujedinjenih nacija protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovečnih ili ponižavajućih postupanja): slučajevi *Stanišić protiv EULEX-a*, br. 2012-22; *K, L, M, N, O, P, Q, R, S & T (K do T) protiv EULEX-a*, br. 2013-05 do 2013-14; takođe *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a*, br. 2014-11-2014-17; *L.O. protiv EULEX-a* br. 2014-32; *Sadiku-Sula protiv EULEX-a* br. 2014-34; *Mustafa-Sadiku protiv EULEX-a*, br. 2014-41;

- Navodno kršenje prava na slobodu i bezbednost (član 5., stav 1.c, 2., 3. i 4. Konvencije; član 9., par. 2. do 4. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima): slučajevi *K, L, M, N, O, P, Q, R, S & T (K do T) protiv EULEX-a*, br. 2013-05 do 2013-14; *Krasniqi protiv EULEX-a*, br. 2014-33;

- Navodna kršenja prava na pravično suđenje i pristup sudu (član 6. Konvencije; član 14. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima): slučajevi *X i 115 drugih žalilaca protiv EULEX-a*, br. 2011-20; *Radunović protiv EULEX-a* br. 2014-02; *Ibrahimi protiv EULEX-a* br. 2014-05; *Maksutaj protiv EULEX-a* br. 2014-18; *J.Q. protiv EULEX-a* br. 2014-24; *Kaciu protiv EULEX-a* br. 2014-26; *Sabani protiv EULEX-a* br. 2014-30; *K.P. protiv EULEX-a* br. 2014-31; *Mikić protiv EULEX-a* br. 2014-38; *Hajdari protiv EULEX-a* br. 2014-40;

- Navodna kršenja prava na poštovanje privatnog i porodičnog života (član 8. Konvencije; član 17. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima): slučajevi *Stanišić protiv EULEX-a*, br. 2012-22; *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a*, br. 2014-11-2014-17; *L.O. protiv EULEX-a* br. 2014-32; *Sadiku-Sula protiv EULEX-a* br. 2014-34;
- Navodno kršenje prava na slobodu mišljenja, savesti i religije (član 9. Konvencije; član 18. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima): slučajevi *K, L, M, N, O, P, Q, R, S & T (K do T) protiv EULEX-a*, br. 2013-05 do 2013-14;
- Navodno kršenje prava na efikasan pravni lek (član 13. Konvencije) u vezi sa Članom 6.: *X i 115 drugih žalilaca protiv EULEX-a*, br. 2011-20; *Radunović protiv EULEX-a*, br. 2014-02; *Ibrahimi protiv EULEX-a* br. 2014-05 15 - Član 8.: *Stanišić protiv EULEX-a*, br. 2012-22; *D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a*, br. 2014-11-2014-17; *L.O. protiv EULEX-a* br. 2014-32; *Sadiku-Sula protiv EULEX-a* br. 2014-34;
- Navodna kršenja prava na jednako postupanje (član 14. Konvencije; član 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima): *Stanišić protiv EULEX-a*, br. 2012-22; *K, L, M, N, O, P, Q, R, S & T (K do T) protiv EULEX-a*, br. 2013-05 do 2013-14; *Radunović protiv EULEX-a* br. 2014-02; *Ibrahimi protiv EULEX-a* br. 2014-05;
- Navodno kršenje prava na mirno uživanje u svojoj imovini (član 1. Protokola br. 1. Konvencije): *Begolli protiv EULEX-a* br. 2014-27; *Musa protiv EULEX-a*, br. 2014-29; *Zherka protiv EULEX-a* br. 2014-42.

Određen broj žalbi se generalno odnosio na nekoliko drugih međunarodnih instrumenata za ljudska prava, naročito na Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima ili Međunarodni pakt o ekonomskim, društvenim i kulturnim pravima.

4. Sudska praksa

4.1. Uvod

Komisija je donela nekoliko važnih odluka u vezi sa slučajevima koji su se odnosili na navodni nedostatak adekvatnih krivičnih istraga u vezi sa nestancima, otmicama i ubistvima, u skladu sa proceduralnim obavezama koje proizilaze iz člana 2. Evropske konvencije o ljudskim pravima (Konvencija) i navodnim kršenjima člana 3. Konvencije u vezi sa nečovečnim i ponižavajućim postupanjem sa članovima porodica ili ostalim bliskim rođacima žrtava.

Ove žalbe su uvele neke nove probleme koji u praksi Komisije nisu ranije razmatrani. Štaviše, žalbe su obuhvatale okolnosti i pitanja na koje međunarodni instrumenti za odgovornost za ljudska prava, kao što je ova Komisija, nisu ranije naišli. U cilju rešavanja tih žalbi, Komisija je sprovela opsežnu reviziju prakse drugih organa za ljudska prava i primenila ju je na neobične okolnosti Misije.

U većini slučajeva, Komisija je koristila Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava kao glavnu osnovu za rasuđivanje i donošenje odluka. Tako razvijena praksa može se smatrati materijalnim doprinosom Komisije razvoju međunarodnih standarda u zaštiti ljudskih prava.

Najveći deo žalbi koje je Komisija primila tokom 2016. godine odnosile su se na pitanja slična "prisilnim nestancima" i Komisija će nastaviti sa razvojem svoje prakse razmatranjem ovih predmeta tokom 2017. godine.

4.2. Istorijat

Predmeti nestalih i ubijenih lica, tj. predmeti "prisilnih nestanaka", razmotreni u ovom delu izveštaja, nastali su kao rezultat oružanog sukoba na Kosovu 1999. godine, naročito, odmah nakon osnivanja Privremene administrativne misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK), 10. juna, 1999. godine.

Oružani sukob između srpskih snaga i Oslobođilačke vojske Kosova (OVK) i ostalih naoružanih grupa kosovskih Albanaca vrlo je dobro dokumentovan u to vreme. Generalni sekretar organizacije severno-atlantskog sporazuma (NATO) objavio je početak vazdušnog napada na Saveznu Republiku Jugoslaviju, (SRJ) 23. marta 1999. godine nakon neuspeha međunarodnih posrednika da reše sukob.

Vazdušni napad NATO počeo je 24. marta 1999. godine i završen je 8. juna 1999. godine, kada se SRJ usaglasila da povuče svoje snage sa Kosova. Dana 9. juna 1999. godine, Međunarodne snage bezbednosti (KFOR) i SRJ su potpisali "Vojno-tehnički sporazum" kojim su se usaglasili o povlačenju snaga SRJ sa Kosova i raspoređivanju međunarodnih bezbednosnih snaga. Rezolucija 1244 Saveta bezbednosti UN, koja je to omogućila usvojena je 10. juna 1999. godine.

Poglavlje VII Povelje Ujedinjenih nacija

Postupajući po Poglavlju VII Povelje UN, o korišćenju snage, Savet bezbednosti UN doneo je odluku da rasporedi međunarodne bezbednosne snage i civilno prisustvo na Kosovu, sastavljeno od KFOR-a i UNMIK-a. U skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti, UNMIK-u je poverena puna zakonodavna i izvršna vlast za privremenu civilnu administraciju na Kosovu, koja je obuhvatala i sprovođenje pravde.

KFOR je bio zadužen za uspostavljanje " bezbednog okruženja u kojem bi izbeglice i raseljena lica mogla da se bezbedno vrate svojim kućama" i privremeno obezbeđivanje "javnog reda i mira" sve dok međunarodna komponenta civilne policije nije preuzela tu odgovornost.

UNMIK je bio sastavljen od četiri glavne komponente kojima su predvodile Ujedinjene nacije, (civilna administracija), Visoki komesar Ujedinjenih nacija za izbeglice (humanitarna pomoć), (koja je završena juna 2000. godine), Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS), (izgradnja institucija) i Evropska unija (EU), (rekonstrukcija i ekonomski razvoj).

Svaki stub je stavljen pod nadležnost Specijalnog predstavnika Generalnog sekretara UN, (SPGS). Naime, pomenuta Rezolucija Saveta bezbednosti UN, između ostalog, ovlastila je UNMIK da: "zastupa i štiti ljudska prava" na Kosovu u skladu sa međunarodno priznatim standardima za ljudska prava.

Interno raseljena lica

Procenjuje se da je između 800,000 i 1.45 miliona Albanaca sa Kosova raseljeno tokom oružanog sukoba. Nakon usvajanja rezolucije Saveta bezbednosti, većina Albanaca sa Kosova koji su odbegli, ili su nasilno proterani od strane srpskih snaga, vratila se na Kosovo.

U međuvremenu, Srbi, Romi i Bošnjaci, kao i kosovski Albanci za koje se sumnjalo da su sarađivali sa srpskim vlastima bili su napadnuti od strane OVK i drugih albanskih oružanih grupa. Procene koje se odnose na broj kosovskih Srba koji su raseljeni kreću su u rasponu od 200.000 do 210.000. Dok je većina kosovskih Srba i drugih ne-Albanaca pobjegla u Srbiju i susedne zemlje, oni Srbi koji su ostali na Kosovu bili su navodne žrtve sistematskog ubijanja, otmica, proizvoljnog hapšenja, seksualnog i rodno zasnovanog nasilja, premlaćivanja i zlostavljanja.

Procenjuje se da se više od 15.000 smrtnih slučajeva ili nestanaka dogodilo tokom i neposredno nakon oružanog sukoba od 1998. do kraja 2000. godine. Više od 3.000 etničkih Albanaca, i oko 800 Srba, Roma i pripadnika drugih manjinskih zajednica nestalo je tokom ovog perioda. Do kraja 2010. godine više od polovine nestalih je pronađeno i njihovi posmrtni ostaci su identifikovani. Međutim, u maju 2015. godine 1.653 osobe su se i dalje vodile nestalim od strane Međunarodnog komiteta Crvenog krsta (MKCK).

Raspoređivanje UNMIK-a

U međuvremenu je UNMIK Specijalni predstavnik generalnog sekretara, (SPGS) pozvao zemlje članice UN da podrže raspoređivanje komponente civilne administracije UNMIK, između ostalog, u cilju ponovnog uspostavljanja reda i zakona u julu 1999. godine. To je obuhvatalo međunarodne policijske snage koje su bile zadužene da savetuju KFOR po pitanjima policijskog rada sve dok nisu imale dovoljno resursa da preuzmu odgovornosti za sprovođenje zakona.

Uvođenje UNMIK-ove policijske komponente je gotovo u potpunosti privedeno kraju decembra 2000. godine raspoređivanjem 4,400 pripadnika osoblja, kada je UNMIK preuzeo odgovornost za red i mir na Kosovu, osim u regionu Mitrovice. UNMIK Policija, donekle neiskusna u ulozi policije u situaciji nakon sukoba, bila je suočena sa visokom stopom kriminala koja je navodno iznosila 351 otmica, 675 ubistava i 115 silovanja od juna 1999. do decembra 2000. godine.

Što se tiče pravosuđa, UNMIK je uspostavio Sistem hitnog pravosuđa meseca juna 1999. Godine, kako bi upotpunio prazninu u oblasti zakona i reda. To je obuhvatalo mali broj lokalnih sudija i tužilaca i taj sistem je funkcionisao do osnivanja redovnog sistema pravosuđa u januaru 2000. godine. Meseca februara 2000. godine, UNMIK je ovlastio imenovanje međunarodnih sudija i tužilaca, prvobitno u regionu Mitrovice, a nakon toga i širom Kosova. Od oktobra 2002. godine, sistem lokalnog pravosuđa sastojao se od 341 lokalnih sudija i tužilaca i 24 međunarodnih sudija i tužilaca.

Nestala lica

Što se tiče nestalih lica, Generalni sekretar UN je obavestio Savet bezbednosti da je UNMIK već razmotrio pitanje nestalih lica kao naročito hitno pitanje ljudskih prava meseca jula 1999. godine. Kao rezultat toga, u okviru UNMIK Policije osnovana je Jedinica za nestala lica (JNL), koja je bila ovlašćena za istragu mogućih lokacija nestalih lica i/ili masovnih grobnica novembra 1999. godine. JNL zajedno sa Centralnom jedinicom za krivične istrage, (CJKI), UNMIK Policije, a kasnije i sa Jedinicom za istragu ratnih zločina (JIRZ), bile su zadužene za istragu slučajeva nestalih lica.

Meseca maja 2000. godine, osnovana je Komisija za pronalaženje i identifikaciju žrtava, koja je bila zadužena da pronađe i identifikuje posmrtne ostatke žrtava, a u okviru kancelarije SPGS osnovan je Ured za zatvorenike i nestala lica (UZNL), zadužen za centralizaciju informacija o nestalim licima.

Dana 5. novembra 2001. godine, UNMIK je potpisao zajednički dokument UNMIK-a/Savezne Republike Jugoslavije u kojem je, između ostalog, ponovo istaknuta posvećenost rešavanju sudbine nestalih lica iz svih zajednica, i priznato da je program ekshumacije i identifikacije samo jedna od inicijativa koje su se odnosile na nestala lica.

Od meseca juna 2002. godine, novoosnovana Kancelarija za nestala lica i sudsku medicinu (KNLSM) u UNMIK Odeljenju za pravosuđe (OP) postala je jedini organ koji je bio nadležan za utvrđivanje lokacije nestalih lica, identifikaciju posmrtnih ostataka i vraćanje istih porodicama nestalih lica. Sve informacije koje je sakupila UZNL prosleđene su KNLSM.

Osnivanje Misije EULEX Kosovo

Dana 9. decembra 2008. godine, izvršni mandat UNMIK-a prenesen je na EULEX Kosovo. Ovaj prenos izvršnih nadležnosti usledio je nakon Izjave predsedavajućeg Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija dana 26. novembra 2008. godine (S/PRST/2008/44), kojom je, između ostalog, pozdravljen nastavak angažovanja Evropske unije na Kosovu.

Istoga dana, UNMIK i EULEX Kosovo su potpisali Memorandum o Razumevanju o modalitetima i njihovim pravima i obavezama, koje su proizašle iz prenosa izvršnih nadležnosti za UNMIK predmete i predmetne spise sa UNMIK-a na EULEX Kosovo. Ti predmeti su obuhvatali tekuće istrage i krivična gonjenja koje su do tada pokrenuli UNMIK međunarodni tužioci.

Ubrzo nakon toga, potpisani su slični sporazumi u vezi sa spisima na kojima su radili UNMIK međunarodne sudije i UNMIK Policija. Tim sporazumima UNMIK se obavezao da EULEX-u omogući pristup dokumentima koji su se odnosili na radnje koje su prethodno preduzeli UNMIK Policija i komponenta pravosuđa. Stoga je trebalo sve krivične predmetne spise koje su posedovali UNMIK Odeljenje za pravosuđe i UNMIK Policija predati EULEX-u od 9. decembra 2008. do 30 marta 2009. godine.

4.3. Odluke o osnovanosti

Ubijena i nestala lica – prisilni nestanci

Predmeti br: 2014-11 do 2014-17, [D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinovic, H.S. i I.R., odnosno protiv EULEX-a](#)

Sedam (7) žalbi u ovim slučajevima odnose se na ubistva lica srpske nacionalnosti, koja su se desila od 16. juna 1999. do 11. marta 2000. godine. U pogledu znatnih sličnosti među pitanjima navedenim u tim žalbama, Komisija je odlučila da naloži zvanično sjedinjavanje predmeta u skladu sa Pravilom 20 Pravilnika o radu Komisije.

Žalioce je zastupala gđa Jovanka Stojavljević-Savić, Savic & Co Solicitors, 39 Warren Street, London W1T 6AF.

ŠM je u svom mišljenju o osnovanosti predmeta odgovorio na pitanja Komisije koja su se odnosila na to da li bi EULEX tužioci bili nadležni da procesuiraju predmete u skladu sa "posebnim okolnostima" iz člana 7(A) Zakona br. 03/Z-053 o pravnim nadležnostima, odabiru i dodeli slučajeva EULEX-ovim sudijama i tužiocima na Kosovu, sa izmenama i dopunama od 23. Aprila 2014.

Faktori koji su uzeti u obzir prilikom utvrđivanja "posebnih okolnosti "

Komisija je u svojoj odluci o osnovanosti žalbe, u vezi sa primenljivim zakonom, izjavila da bi sledeći faktori, između ostalog, važili tokom procene relevantnih činjenica predmeta tokom utvrđivanja onoga što čini "posebne okolnosti":

Kao prvo, Komisija je trebalo da uzme u obzir da li je do tada sprovedena efektivna istraga predmeta. Negativan odgovor bi doprineo sprovođenju "posebnih" nadležnosti od strane EULEX tužilaca. Komisija je utvrdila da slučajevi iz ovih žalbi nisu bili predmet efikasne istrage od strane bilo kojeg entiteta, za bilo koji značajan vremenski period.

Kao drugo, Komisija je smatrala da je trebalo posvetiti dužnu pažnju pitanju da li su se pitanja žalbi odnosila na bitna osnovna ljudska prava i da su tvrdnje o kršenju ljudskih prava izuzetno teške. Takva razmatranja bi ponovo bila u korist "posebnog" angažovanja EULEX tužilaca. U tom pogledu, predmeti koji su razmatrani su se svi ticali niza osnovnih ljudskih prava, uključujući i pravo na život.

Isto tako, Komisija je utvrdila da je postojala velika verovatnoća da su ti zločini i prateća kršenja ljudskih prava bili etnički ili verski motivisani, ukazujući dalje na pravosudnu nadležnost Misije EULEX Kosovo. Komisija je izjavila da takvi predmeti treba da budu očigledni istražni prioriteti u post-konfliktnoj sredini u kojoj međuetnički i verski odnosi mogu biti napeti i krhki. Komisija je zaključila da EULEX Kosov nije uzeo u obzir ove faktore prilikom utvrđivanja "posebnih okolnosti".

I, na kraju, Komisija je napomenula da ukoliko EULEX tužioci odluče da ne sprovedu svoje "posebne" nadležnosti u vezi sa ovim predmetima, onda se postavlja pitanje da li postoji stvarna mogućnost da će kosovske vlasti ispuniti svoje istražne odgovornosti u vezi sa njima. Komisija je izjavila da nije bilo indicija da će se to desiti, niti da su preduzete odgovarajuće mere kako bi se ustanovile činjenice u tom pogledu.

Preporuke Komisije

Komisija je stoga preporučila da ŠM, između ostalog, saopšti odluke i nalaze svim relevantnim istražnim i tužilačkim organima Misije EULEX Kosovo i da im naglasi da slučajevi nestanaka ostaju istražni prioritet EULEX-a, kako bi obezbedio da takvi slučajevi budu u potpunosti i efikasno istraženi.

Na šefa Misije je takođe apelovano da nadležnim istražnim i tužilačkim organima Misije EULEX Kosovo skrene pažnju na gore navedene faktore kao relevantne za procenu "posebnih" nadležnosti EULEX tužilaca u skladu da članom 7(A) i da im dalje skrene pažnju na značaj uzimanja tih faktora u obzir prilikom njihove ocene o tome da li treba da preuzmu odgovornost za te slučajeve.

Komisija je takođe izjavila da je očekivala da će se sprovesti pregled tih slučajeva u pogledu parametara koji su određeni kako bi se obezbedilo da su istražni i tužilački organi doneli razumnu i pravno osnovanu odluku u vezi sa potrebom da istraže neke ili sve predmete.

Odluke i preporuke

Komisija je utvrdila da istražni naponi EULEX Kosovo nisu bili dovoljni naročito u smislu težine kršenja prava i da su stoga prouzrokovana kršenja prava žalilaca, garantovanih članom 2., pravo na život; članom 3., zabrana mučenja i nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja i članom 13., pravo na delotvorni pravni lek u vezi sa članom 2. Konvencije. Komisija je takođe podnela niz preporuka ŠM, kako je navedeno gore.

Predmet br. 2014-34, [Rejhane Sadiku-Syla protiv EULEX-a.](#)

Odluke o zasnovanosti - članovi 2, 3 i 13 Konvencije

Dana 7. decembra 2000. godine g. Syle Sadiku, otac žalilac, nestao je iz svoje kuće u severnom delu Mitrovice, kada je navodno napadnut od strane grupe naoružanih lica za koje se navodi da su bili srpske nacionalnosti. O napadu svedoči sestra žalioaca koja je kasnije evakuisana od strane Francuskog KFOR-a. Od tog dana, žalilac nije dobila nikakvu informaciju o tome gde se njen otac nalazi i kakva mu je sudbina.

Žalioaca je u ovom slučaju zastupao g. Kushtrim Istrefi, 12 Rue de L'école de Medicine, 1205 Geneva, Switzerland.

Podnesci žalioaca

Žalilac tvrdi da je EULEX povredio njena prava pod članom 2. i 3. Konvencije u njihovom proceduralnom načelu. Konkretno, žalilac je tvrdio da EULEX tužioci nisu pokrenuli istragu u skladu mandatom; neopravdano su odložili istražni postupak i uputili slučaj lokalnom tužilaštvu i tim putem zanemarili ozbiljnost slučaja, geografski položaj krivičnog dela u Severnoj Mitrovici; zločina sa prirodom ratnog zločina i među-etničkog zločina.

Podnesci ŠM

ŠM je u svom odgovoru na pitanje Komisije da li bi EULEX tužioci bili nadležni da procesuiraju slučaj u skladu sa "posebnim okolnostima" iz člana 7(A) Zakona o nadležnostima, sa izmenama i dopunama, izjavio da su "posebne okolnosti" u okviru značenja ove odredbe sadržani u Administrativnom uputstvu o Specijalnom tužilaštvu Kosova o Opisu i dodeli zadataka i Načinu saradnje između glavnog tužioca STRK-a i zamenika glavnog tužioca (EULEX) STRK-a u upravljanju i rukovođenju STRK-om, 2. oktobra 2014. godine.

U skladu sa članom 4.4 pomenutog Administrativnog uputstva, te posebne okolnosti obuhvataju: "(nespremnost i nesposobnost kosovskih tužilaca); da se ekspertizom i iskustvom EULEX tužilaca obezbedi pravilna istraga i procesuiranje predmeta; da postoji osnovana sumnja o pokušaju da se utiče na istragu ili na krivično gonjenje; i da slučaj koji je pod istragom dotiče interese država članica EU ili osoblja EULEX-a na Kosovu."

Kada su ti uslovi ispunjeni potrebno je podneti detaljnu peticiju glavnom državnom tužiocu ili glavnom EULEX tužiocu, u kojoj se ističu navodne posebne okolnosti. Odluka o primeni člana 7(A) na određeni slučaj doneta je zajedno od strane oba tužilaca i EULEX tužilac nije bio nadležan da sam odluči da preuzme predmet.

Odgovori žalioaca

Žalilac je u svom odgovoru odbacila argument ŠM da slučaj ne spada pod odredbe pomenutog člana 7(A). Ona je istakla da kosovsko tužilaštvo nije ni spremno niti sposobno da istraži predmete prisilnog nestanka, kao je navedeno i u Izveštaju EU o napretku Kosova, 2015. Sa druge strane, EULEKS tužilaštvo je imalo neophodno iskustvo i stručnost da osigura pravilnu istragu i gonjenje slučaja.

Pored toga, žalilac tvrdi da je priroda slučaja zahtevala da se on rešava na osnovu člana 7(A), jer se on odnosi na "prisilne nestanke". Obaveza da se takvi predmeti istraže u skladu sa članom 7(A) i da se odgovorni kazne, kako u vreme rata tako i u vreme mira, dostigla je status *jus cogens*. Stoga je

bilo bitno počinioce optužiti za “prisilni nestanak” a ne neko drugo krivično delo, kao što su otmica ili ubistvo.

Obaveza za istragu - EULEX Kosovo

Komisija je prilikom razmatranja osnovanosti predmeta konstatovala da EULEX nije država i da se njena sposobnost za garantovanje efikasne zaštite ljudskih prava ne može porediti sa onim što bi se očekivalo od jedne države.

Komisija takođe navodi poteškoće koje su obavezno uključene u istrazi zločina u post-konfliktnim društvima kao što je Kosovo. Komisija je napomenula da takva situacije može komplikovati potragu za dokazima, zaštitu svedoka ili učinak određenih istražnih ili forenzičkih zadataka. Činjenica da je jedan istražni postupak ili jedno krivično gonjenje sprovedeno u post-konfliktnoj situaciji ne može biti opravdanje za svaki istražni nedostatak, osim ukoliko su istražni nedostaci razumno povezani sa određenim poteškoćama povezanim sa tom situacijom.

Komisija je dalje naglasila da se od EULEX-a, kao misije vladavine prava, očekuje da obrati posebnu pažnju na potrebu za obnavljanjem, očuvanjem i jačanjem vladavine prava. “Prisilni nestanak” predstavlja i težak zločin i kršenje ljudskih prava. On predstavlja višestruko kršenje osnovnih ljudskih prava, “naročito prava na život, slobodu i bezbednost osobe, pravo nepodvrgavanja mučenju, slobodu of proizvoljnog hapšenja ili zadržavanja, i pravo na slobodno i pravedno suđenje”.

Komisija je konstatovala da se vremenom počelo gledati na zabranu “nestanka” kao na nezavisnu i samostalnu garanciju koja je bila obavezna za države kao pitanje univerzalno priznatih ljudskih prava. Žrtve takvih postupaka nisu bile ograničene na nestala lica, već su mogle obuhvatati i pripadnike uže rodbine nestalih lica, koji pate od beskrajne emotivne traume koju prouzrokuje nedostatak informacija o sudbini njihovih najdražih.

Stoga, odgovor koji je očekivan od nadležnih organa, u ovom slučaju od EULEX-a, mora biti srazmeran težini navodnog kršenja i značaju zaštićenih prava. U slučaju nestanaka, to bi podrazumevalo, u normalnom toku događaja, obavezu nadležnih organa da marljivo, brzo i detaljno istraže takve slučajeve u cilju utvrđivanja sudbine (primarnih) žrtava i da krivično gone, sude i kazne odgovorna lica.

Ocena Komisije

Komisija je, primenom gore navedenih opštih principa, razmotrila osnovanost žalbe u dve različite faze: prvo, pre stupanja na snagu zakona o nadležnostima dana 13. marta 2008. godine, i drugo, nakon stupanja na snagu izmenjenog Zakona dana 14. aprila 2014. godine.

Pravno mišljenje pre stupanja na snagu zakona o nadležnostima

Što se tiče prvog perioda, Komisija je ponovo istakla obavezu EULEX Kosovo da marljivo evidentira i zauzvrat propisno registruje pritužbe o kojima je zvanično obavještena i da iste saopšti nadležnim organima unutar EULEX-a.

Kako je gore napomenuto i istaknuto u odluci o prihvatljivosti, EULEX je posedovao informacije o slučaju od 2008 godine pa nadalje. Na osnovu toga, EULEX Kosovo je trebalo da se putem odgovarajuće organizacije i komunikacije među svojim raznim ograncima postara da informacije ovakvog značaja budu saopštene nadležnim istražnim organima.

Pravno mišljenje nakon stupanja na snagu Zakona o nadležnostima

Što se tiče drugog perioda, nakon stupanja na snagu zakona kojim je izmenjen Zakon o nadležnostima, Komisija je smatrala da je Zakon o nadležnostima omogućavao EULEX tužilaštvu da primeni "izuzetak" na opšte načelo da predmete koji nisu smatrani tekućim dana 14. aprila 2014. godine treba da rešavaju kosovski organi. Ova odredba bi mogla dovesti do podriivanja ili kvalifikovanja odgovornosti EULEX-a da postupa u bilo koje vreme na način koji je u skladu sa relevantnim standardima za ljudska prava.

Jedan od elemenata prilikom ocenjivanja postojanja "posebnih okolnosti" bilo je pitanje da li je ranije sprovedena efikasna istraga. Negativan odgovor bi doprineo sprovođenju "posebnih" nadležnosti od strane EULEX tužilaca. U prvom slučaju, nije tvrdeno, a kamoli dokazano da je ovaj slučaj ikada bio predmet efikasne istrage tokom bilo kojeg značajnog vremenskog perioda.

Pored toga, Komisija je konstatovala da je bilo relevantno pitanje da li se slučaj ticao bitnih osnovnih ljudskih prava i izuzetno teških kršenja. Takva razmatranja bi ponovo bila u korist "posebnog angažovanja" EULEX tužilaca.

Konačno, u ovom slučaju je rečeno da propust da se informacije relevantne za ovaj slučaj proslede od jednog organa EULEX-a na drugi, na OSM, može pripisati EULEX-u. Ovo dodaje težinu tvrdnji da su okolnosti slučaja bile "posebne" u okviru značenja člana 7(A) Zakona o nadležnostima.

Takođe je konstатовano da zakon daje EULEX tužilaštvu diskreciono pravo da preuzme predmete koje po njihovoj prirodi smatra "posebnim". Komisija je priznala da nije na Komisiji da zameni nadležne organe EULEX-a prilikom primene ovog uslova. Međutim, insistira da se diskrecija misije EULEX Kosovo mora sprovoditi na način koji je u skladu sa efikasnom zaštitom ljudskih prava.

Komisija je zaključila da se na prvi pogled može smatrati da okolnosti ovog predmeta spadaju u okvir odredbe o "posebnim okolnostima" iz člana 7(A) Zakona o nadležnostima, sa izmenama i dopunama, i da bi stoga, u principu, EULEX bio nadležan da istraži slučaj nakon izmene i dopune pomenutog zakona. Iz tih razloga, Komisija je konstatovala da je kršenje prava žalioaca od strane EULEX-a nastavljeno čak i nakon izmene pomenutog Zakona, zbog propusta EULEX-a da razmotri ovaj slučaj u smislu ove odredbe.

Odluka i preporuke

Uzevši u obzir okolnosti slučaja, gledano u celini, Komisija je konstatovala da istražni naponi EULEX-a nisu bili dovoljni i da su stoga rezultovali kršenjem prava žalioaca garantovanih članovima 2. i 3. Konvencije, u vezi sa pravom na život i zabranu mučenja i članom 13., pravo na delotvoran pravni lek, u vezi sa članom 2. Konvencije.

Uzevši u obzir svoje nalaze u vezi sa članovima 2, 3 i 13 Konvencije, Komisija je smatrala da nije bilo potrebno da se dalje istraži slučaj u smislu člana 8. Konvencije i podnela je niz korektivnih preporuka ŠM-u.

Predmet br. 2014-37, [Y.B. protiv EULEX-a](#)

Odluka o zasnovanosti – član 8 Konvencije

Činjenice ovog predmeta bile su da se ime žalioaca Y.B., pojavilo u optužnici koju je podneo EULEX tužilac Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (STRK) dana 4. jula 2014. godine. Optužnica je podneta u Osnovnom Sudu u Prištini protiv N.K., koji se teretio za organizovani kriminal, teško ubistvo i krivična dela u vezi sa narkoticima.

Navodna kršenja članova 6., 8., 10. i 11 . Konvencije

Žalilac tvrdi da su postupci tužioca iz EULEX-a doprineli povredi njegovog prava na privatni život na osnovu člana 8 Konvencije, što uključuje i njegovu reputaciju. Prema tome, glasi da je EULEX prekršio član 8. Konvencije: Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života. Y.B. je dalje tvrdio da je tužilac EULEX-a, javnim navođenjem da je on bio deo jedne kriminalne organizacije, prekršio član 6. (1), (2) i (3) Konvencije. Y.B. je dalje tvrdio da je EULEX prekršio njegovo pravo da slobodno i pravedno učestvuje na demokratskim izborima tako što su uništili njegovo dostojanstvo i ugled a samim tim i njegovu političku karijeru. Y.B. se stoga pozvao na članove 10. i 11. Konvencije.

Podnesci ŠM

U svojim podnescima, ŠM priznaje da je žalilac, zajedno sa ostalim osobama, naveden u optužnici da je osumnjičen za učešće u jednoj organizovanoj kriminalnoj grupi. Međutim, nigde nije navedeno da je on optužen ili da je osuđen za bilo koje krivično delo; njemu je samo dat status svedoka u slučaju.

Kada se u optužnici govorilo o podnosiocu žalbe, tužilac je zaključio da je neophodno da, izuzev N.K.-a, ostale osobe pojedinačno spomene kako bi sudu pružio priliku da sazna sve činjenice i uloge tih pojedinaca za zločine za koje je on bio optužen. Imajući u vidu odnos podnosioca žalbe sa N.K.-om, za tužioca bi bilo nemoguće da predstavi dokaze bez spominjanja imena žalioaca u optužnici i tokom suđenja.

Odgovori žalioaca

Žalilac Y.B. je u svom odgovoru tvrdio da je optužnica bila prepuna ličnih napada na njega i to toliko ozbiljnih da prete da ugroze njegov lični integritet. On dalje tvrdi da ni ukazivanje na njega kao saizvršioaca, ni navodni lični odnos njegove supruge, nisu poslužili legitimnom cilju sprovođenja efikasne istrage, unutar značenja člana 8. Konvencije.

Samo zato što je dokaz relevantan, ne mora da znači da je morao da se spomene u optužnici. Čak iako je predstavljen pred sudom, nije bilo potrebe da tužilac spominje puna imena ne-optuženih saizvršilaca. Ništa nije sprečavalo tužioca da koristi pseudonime, što je dobro poznata i rasprostranjena praksa u ozbiljnim krivičnim postupcima. Pored toga, navodni motiv za zločin nije bila relevantna materijalna činjenica koju je trebalo spomenuti u optužnici.

Žalilac Y.B. je izjavio da nijedno mešanje u njegovu privatnost od strane tužioca nije poslužilo legitimnom cilju na srazmeran način. Čak i ako se prihvati legitimnost cilja da se preduzme krivična istraga sa kasnijim krivičnim gonjenjem za ubistvo, to ne znači da je u konkretnim okolnostima slučaja bilo neophodno mešanje u prava žalioaca Y.B.

Y.B. je naveo da pravo za očuvanje reputacije jedne osobe zahteva mnogo jaču zaštitu od one koju je Šef Misije naveo, kao što se može videti iz prakse rada Evropskog suda za ljudska prava. Žaliočevo ime je spomenuto u optužnici u trenutku kada je on najavio svoje učešće na predsedničkim izborima, samim tim naneta mu je veća šteta po njegovoj reputaciji.

Ocena osnovanosti od strane Komisije

Komisija je ponovila da na osnovu sudske prakse Evropskog Suda za ljudska prava, reputacija osobe čini deo prava na poštovanje privatnog života, pa je shodno tome zaštićena članom 8. Konvencije.

Uslovi za pozivanje na član 8. Konvencije

Komisija je ustanovila da kako bi se član 8. mogao upotrebiti, napad na čast i reputaciju jedne osobe mora da sadrži određen nivo ozbiljnosti. Komisija je konstatovala da postoji određen broj prethodnih slučajeva koji se tiču izjava sačinjenih tokom istrage ili tokom sudskog postupka, gde je Sud zaključio da je bilo mešanja u prava na privatni život žalioaca.

Na pitanje da li je mešanje bilo „u skladu sa zakonom“, na osnovu člana 8 (2), Komisija je konstatovala da to pitanje nikada nije bilo dovedeno u pitanje niti od strane stranaka pa ni od strane Osnovnog suda u Prištini u svojoj odluci od 4. decembra 2014. godine. Komisija nije videla razloga za drugačije mišljenje.

Zadatak Komisije bio je da utvrdi da li je mešanje služilo legitimnom cilju i da li je pružilo „pravičnu ravnotežu“ između zahteva za opšti interes zajednice i zahteva za zaštitu osnovnih prava pojedinca. Što se tiče člana 8(2), Komisija je prihvatila da je mešanje težilo ka jednom od legitimnih ciljeva navedenih u članu 8 (2), pre svega sprečavanju nereda ili kriminala. Prema tome, ostalo je pitanje da li je u ovom slučaju pravična ravnoteža uspostavljena između konkurentnih javnih i privatnih interesa.

U svojim podnescima ŠM je tvrdio da je navođenje imena žalioaca u optužnici bilo neophodno kako bi predstavili Osnovnom Sudu sve činjenice i kako bi otpočeli efikasno krivično gonjenje protiv N.K.-a. Komisija nije bila ubeđena tim argumentima. Komisija je konstatovala da je možda bilo nemoguće da se optuži i N.K. za organizovani kriminal i da se vodi slučaj protiv njega bez pozivanja na ostale uključene strane.

Ipak, iz teksta navedenog u optužnici proisticalo je da je, bez toga da služi bilo kakvoj svrsi u slučaju protiv N.K.-a, tužilac izneo zaključak činjenice da je žalilac počinio ozbiljan zločin. Pored toga, nigde u optužnici nije jasno navedeno da žalilac u stvari nije osumnjičeni i da se nikakav krivični postupak ne vodi protiv njega. Naprotiv, on je nedvosmisleno nazvan „saizvršiocem“ i „šefom bande“. Ove izjave su prema mišljenju Komisije zadirale mnogo dublje od običnog opisivanja stanja sumnje.

Komisija je konstatovala da je gore prikazana slika žalioaca kao nekog ko postupava autoritativno tužilački, na način koji radije ukazuje na sigurnost nego na mogućnost ili sumnju na strani tužioca, mogla da stigmatizuje istog i da ima veliki uticaj na njegov privatni život i reputaciju.

Odluke i nalazi

U smislu gore navedenog, Komisija je zaključila da mešanje u pravo Y.B. na poštovanje njegovog privatnog života nije dovoljno opravdano u tim okolnostima, i da je, kao takvo, bilo nesrazmerno legitimnoj svrsi kojoj je težio EULEX tužilac. Shodno tome, Komisija je zaključila da je mešanje EULEX tužioca dovelo do kršenja člana 8. Konvencije i dala je niz preporuka ŠM-u.

4.4. Odluke o prihvatljivosti

Komisija je razmotrila nekoliko raznih bitnih pitanja o prihvatljivosti u sledećim odlukama:

Ubijena i nestala lica

Predmet br: 2014-11 do 2014 -17, D.W., E.V., F.U., G.T., [Zlata Veselinovic, H.S. i I.R., protiv EULEX-a](#).

Saglasnost sa 6-mesečnim pravilom – žalilac treba da podnese žalbu u roku od šest meseci od navodne povrede prava, Pravilo 25 (3) Pravidnika o radu Komisije

Sedam (7) žalbi u ovim slučajevima odnose se na ubistva lica srpske nacionalnosti koja su se desila na Kosovu od 16. juna 1999. do 11. marta 2000. godine, (vidi na strani 12 gore).

Podnesci ŠM o prihvatljivosti – Predmeti br. 2014-11 i 2014-13

ŠM je pre svega osporio prihvatljivost predmeta br. 2014-11 i 2014-13 i izjavio da Komisija nije imala nadležnost, *ratione temporis*, na osnovu toga da nije bilo dovoljne vremenske povezanosti između predmetnog postupanja strana i podnošenja žalbi.

Zapažanja Komisije u vezi sa prihvatljivošću – predmeti br. 2014-11 i 2014-13

Komisija je odbacila argument ŠM-a iz sledećih razloga:

Kao prvo, Komisija smatra da se same žalbe ne odnose samo na ubistvo rođaka podnosilaca žalbi već na, kako oni to smatraju, tekući neuspeh da u potpunosti i efektno istraže njihove slučajeve. U tom smislu, pritužbe se odnose na navodna kršenja proceduralnih, za razliku od materijalnih, ograničenja članova 2. i 3. (pored kršenja članova 8. i 13. Konvencije).

Kao drugo, Komisija je napomenula da žalioци nikada nisu odustali od svojih žalbi. Samim tim, oni su se obraćali različitim organima vlasti (kako domaćim tako i stranim, uključujući i UNMIK, Vladu Velike Britanije, različite ogranke EULEX-a), za koje su smatrali da im mogu pomoći da dobiju relevantne informacije.

Kao treće, Komisija konstatuje da iako trenutno nijedna istraga nad slučajevima koji se ovde spominju nije u toku i nadležnost EULEX-ovih tužilaca da ispitaju iste se možda ograničila shodno izmenama zakona o pravnoj nadležnosti, EULEX jeste bio uključen u istrazi ovog pitanja.

Na osnovu gore navedenog, Komisija je mišljenja da ima nadležnost u pogledu *ratione temporis* nad slučajevima pošto postoji "istinska povezanost" između navodnih kršenja prava žalilaca i pravne nadležnosti Komisije.

Podnesci ŠM-a o prihvatljivosti – predmeti br. 2014-12, 2014-14, 2014-15, 2014-16 i 2014-17

ŠM je takođe osporio prihvatljivost predmeta br. 2014-12, 2014-14, 2014-15, 2014-16 i 2014-17, *ratione materiae*, na osnovu pretpostavke da oni nikada nisu bili u nadležnosti EULEX-ovih tužilaca, pa se stoga nikakav postupak ili neuspeh koji je doveo do kršenja prava žalilaca ne može pripisati Misiji.

Odluke o prihvatljivosti - predmeti br. 2014-12, 2014-14, 2014-15, 2014-16 i 2014-17

Komisija se nije složila sa analizom ŠM i kao preliminarnu stvar, konstatovala da se ove žalbe nisu odnosile na postupak ili nedostatak postupanja od strane KFOR-a ili UNMIK-a, već na postupke za

koje se reklo da se mogu pripisati EULEX-u. Komisija je ponovila da su njene nadležnosti ograničene na navodne postupke ili propuste koji se mogu pripisati EULEX-u tokom sprovođenja svog izvršnog mandata.

Komisija je, u smislu svoje nadležnosti *ratione materiae*, prvo konstatovala da je u podnescima ŠM već napomenuto da EULEX tužioci imaju opštu nadležnost za vrste predmeta na kojima se zasnivaju te žalbe. Komisija je takođe uzela u obzir značaj koji je šef Misije priznao i pridao pravima garantovanim članovima 2. i 3. Konvencije, za koje se tvrdilo da su povređena u ovom slučaju: ... "EULEX preuzima obavezu da obezbedi da sve njegove delatnosti poštuju međunarodne standarde i ljudska prava" i priznaje "ključni karakter i značaj prava zajamčenih članovima 2. i 3. Konvencije, kao i proceduralne obaveze u vezi sa tim pravima".

Što se tiče nadležnosti Misije da ispita naročito ove slučajeve, Komisija je konstatovala da član 5. Zakona o pravnoj nadležnosti predviđa isključivu nadležnost EULEX-ovih tužilaca da istraže i krivično gone, između ostalog, ratne zločine i zločine protiv čovečnosti. Iako može da dođe do diskusije u vezi pitanja da li se zločini počinjeni u periodu nakon oružanog sukoba mogu okarakterisati kao ratni zločini, nema sumnje da se oni mogu sa pravne tačke gledišta okarakterisati kao zločini protiv čovečnosti. Na osnovu spomenutog, ovi zločini mogli bi da spadaju unutar nadležnosti EULEX-ovih tužilaca na osnovu člana 5. Zakona o pravnoj nadležnosti.

Pored toga, član 8. Zakona o pravnoj nadležnosti, koji se *između ostalog* odnosi i na kidnapovanje i ubistvo i čl. 11-12 zakona o pravnoj nadležnosti, koji se odnosi na mržnjom motivisane zločine, mogli su da budu alternativna zakonska osnova tužiocima EULEX-a da istraže ove slučajeve. Ovo je u suštini ŠM i priznao u svom odgovoru, gde je naveo da bi tužioci EULEX-a podelili nadležnosti nad slučajevima koji se ne mogu smatrati ratnim zločinima, već koji spadaju unutar regularnog poglavlja Krivičnog Zakonika.

Prema mišljenju Komisije, gore navedene odredbe su jasno ukazivale na dovoljne zakonske osnove koje su dale tužiocima EULEX-a izvršne ili podeljene nadležnosti da ispituju slučajeve. *Obaveza* Misije da istraži ove slučajeve nije proizašla iz odredbi koje određuju EULEX-ovim tužiocima sudsku nadležnost nad datim slučajevima, već od strane članova 2-3 Evropske konvencije, koji su Misiji EULEX dali mandat da garantuje efektivnost spomenutih prava u kontekstu njenog izvršnog mandata.

Komisija je konstatovala da je ŠM takođe izneo da EULEX-ovi tužioci nikada nisu imali nadležnost da istraže ove slučajeve onda kada predmetni spisi datih predmeta nisu zvanično dospeli do njih. Komisija nije mogla da prihvati ove podneske iz dva razloga:

Prvi razlog je to da je EULEX Kosovo snosio odgovornost da obezbedi da je organizovan kako bi mogao da garantuje efikasnu zaštitu ljudskih prava tokom sprovođenja svog izvršnog mandata. Komisija je već napomenula u ranijim slučajevima da se od misije kao što je EULEX očekuje da organizuje svoje baze podataka i prenos istih na način koji bi omogućio garanciju, pod bilo kakvim okolnostima, efikasne zaštite prava onih na koje se ta dokumenta ili podaci odnose.

Drugi razlog bio je da efikasna zaštita spomenutih prava ne može zavisiti od izvesnog dogovora koji je stavljen na snagu od strane UNMIK-a i EULEX-a u pogledu prenosa predmetnih spisa. Misija je uredno obavestena od strane žalilaca o postojanju ovih predmeta. Iz ugla gledišta zakona o ljudskim pravima, odgovornost misije da ispita spomenute predmete nije i ne može da zavisi od zvaničnog podnošenja "živog" predmetnog spisa od strane UNMIK-a. Onog trenutka kada su ovi slučajevi predloženi misiji ona sama snosi odgovornost da iste efikasno razmotri i ispita.

Primenljivi zakon – u "posebnim okolnostima" - član 7(A)

U svojoj proceni primenljivog zakona, kao u predmetu Veselinović (vidi gore), Komisija je izjavila da bi sledeći faktori, između ostalog, važili tokom procene relevantnih činjenica predmeta tokom utvrđivanja onoga što čini "posebne okolnosti":

Kao prvo, Komisija treba da uzme u obzir da li je do tada sprovedena efektivna istraga predmeta. Negativan odgovor bi doprineo sprovođenju "posebnih" nadležnosti od strane EULEX tužilaca. Komisija je utvrdila da slučajevi iz ovih žalbi nisu bili slučaj efikasne istrage od strane bilo kojeg entiteta, za bilo koji značajan vremenski period.

Kao drugo, Komisija je rekla da je trebalo posvetiti dužnu pažnju pitanju da li se pitanja žalbi odnose na osnovna ljudska prava i da su tvrdnje o kršenju ljudskih prava bile izuzetno teške. Takva razmatranja bi ponovo bila u korist "posebnog" angažovanja EULEX tužilaca. U tom pogledu, predmeti koji se razmatraju se svi tiču niza osnovnih ljudskih prava, uključujući i pravo na život.

Kao treće, napomenula je da ukoliko EULEX tužioci odluče da ne sprovedu svoje "posebne" nadležnosti u vezi sa ovim predmetima, onda se postavlja pitanje da li postoji stvarna mogućnost da će kosovske vlasti ispuniti svoje istražne odgovornosti u vezi sa njima. Komisija je izjavila da nije bilo indicija da će se to desiti, niti da su preduzete odgovarajuće mere kako bi se ustanovile činjenice u tom pogledu.

Komisija je navela da se od žalilaca očekivalo da, u principu, iskoriste pravne lekove koji su im bili na raspolaganju i da podnesu žalbe u dužnom roku. U ovom konkretnom slučaju izgledalo je da žalisci nisu preduzeli značajne korake kako bi iskoristili razne pravne lekove koji su im bili dostupni do 2013. godine. Komisija je napomenula da žalisci nisu dali nikakvo objašnjenje za ovo kašnjenje.

Ocena prihvatljivosti od strane Komisije

Komisija je u svom razmatranju prihvatljivosti izjavila da je bilo četiri razloga koji su išli u korist daljem razmatranju ovih predmeta:

Kao prvo, prava kojih su se ticali ovi predmeti bila su među najvažnijim osnovnim pravima, zajamčenim međunarodnim zakonima o ljudskim pravima, i neka od njih su zaista apsolutna i ne dozvoljavaju nikakve izuzetke.

Drugo, nadležnost EULEX tužilaca da istraže navodna kršenja tih prava je bila nezavisna od bilo koje žalbe od strane žrtava ili njihovih rođaka, tako da je bilo pravno zasnovano očekivanje da će, bez obzira na postupke žalilaca, oni istražiti ovaj slučaj.

Treće, detaljna i efikasna istraga zločina ove kategorije bila je od ključnog značaja za stvaranje osećaja odgovornosti za vladavinu prava u postkonfliktnim društvima. Odgovornost za rešavanje ovakvih predmeta pripadala je društvu kao celini, a ne samo onima koji su bili najdirektnije pogođeni ovim slučajevima.

Četvrto, Komisija je podsetila da u skladu sa sudskom praksom ESLJP, šestomesečni rok za podnošenje žalbe, može se računati od trenutka kada žalilac sazna da nadležne vlasti ne istražuju njegov slučaj onako kako treba. Po toj osnovi, Komisija je smatrala da je u najboljem interesu pravde bilo da žalbu razmotri u smislu njene prihvatljivosti.

Pored toga, Komisiji su podnesene i žalbe br. 2014-11 i 214-13 dana 11. marta 2014. godine. Žalisci su poslednje obaveštenje od Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (STRK) dobili 20. septembra i 9. oktobra 2013. godine. Komisija je izrazila mišljenje da bi se ti datumi mogli smatrati kao datumi

od kojih se računa šestomesečni rok, pošto su od tih datuma žalioци mogli da nedvosmisleno shvate da EULEX neće sprovesti efikasnu istragu smrti njihovih rođaka.

Odluke i nalazi

Iz tih razloga, Komisija je zaključila da je žalba podneta u roku i ustanovila da su zadovoljeni relevantni pravni zahtevi za proglašenje predmeta prihvatljivim.

Predmeti br. 2014-34, [Rejhane Sadiku-Syla protiv EULEX-a](#).

Ubijena i nestala lica

Saglasnost sa šestomesečnim pravilom – žalbe se moraju podneti u roku od šest meseci od datuma navodne povrede, Pravilo 25 (3) Pravidnika o radu Komisije

Žrtva u ovom predmetu, g. Sylë Sadiku, otac žaliteljke, nestao je iz svoje kuće u severnoj Mitrovici tokom napada od strane grupe naoružanih lica, za koja se smatra su srpske nacionalnosti, dana 7. decembra 2000. godine, (vidi str. 14 gore).

Podnesci šefa Misije

ŠM je u vezi sa prihvatljivošću žalbe izjavio da su se EULEX-ovi tužioci upoznali sa predmetom tek 2013. godine, kada se žaliteljka raspitivala o istom. ŠM je dalje naveo da EULEX nije preduzeo nikakve istražne korake u datom predmetu, zato što nije postojala otvorena istraga unutar EULEX-ove policije ili pri tužilaštvu i nije bilo otvorenih istražnih predmetnih spisa koji su preneti sa UNMIK-a na EULEX.

ŠM je dalje prokomentarisao EULEX-ovu nadležnost da se bavi ovim predmetom. On je izjavio da su pre zakonodavnih izmena Zakona o nadležnostima EULEX-ovi tužioci imali delimičnu ili sporadičnu nadležnost nad predmetom, ukoliko je on bio klasifikovan kao kidnapovanje, uzimanje talaca ili ubistvo.

Prema njegovim rečima, zbog činjenice da se incident desio nakon što je sukob okončan, predmet se ne može smatrati ratnim zločinom, u kom slučaju bi EULEX imao isključivu nadležnost. ŠM je dodao da su izmene i dopune u Zakonu o pravnoj nadležnosti smanjile mogućnost EULEX-ovim tužiocima da svoje izvršne funkcije primene na nove predmete.

Zapažanja ŠM o prihvatljivosti žalbe

On je naveo da je EULEX-ov glavni zadatak bio da podrži lokalne organe vlasti, a pri tom zadrži neke ograničene izvršne funkcije. Prema tome, njihova odgovornost da zaštite ljudska prava se ne može izjednačiti sa onom koju ima država.

ŠM je takođe izjavio da je Komisija nadležna da ispita jedino navode o kršenju ljudskih prava od strane EULEX-a. Stoga postupci ili nepostupanje KFOR-a, UNMIK-a ili kosovskih organa vlasti spadaju van njene nadležnosti.

Dalje, ŠM tvrdi da Komisija razmatra jedino žalbe povodom navodnih povreda ljudskih prava koje su nastale nakon 9. decembra 2009. god, i istakao da je otac žalioца nestao 2000. godine. ŠM je takođe naveo da je predmet podnesen nakon vremenskog roka od šest meseci propisanog Pravidnikom o radu Komisije.

Podnesci žalioaca

U odgovoru na zapažanja ŠM-a, žalilac je odbacio njegov komentar da nestanak njenog oca ne može biti okarakterisan kao ratni zločin. Ona je citirala član 1. Zakona br. 04/L-023 o nestalim osobama na Kosovu, koji glasi da osoba *“prijavljena da se nestala tokom perioda [između] 01. januara 1998. [i] 31. decembra 2000. god.”* smatra nestalom osobom *“kao posledica rata na Kosovu tokom 1998-1999. godine”*.

Pošto je otac podnosioca žalbe nestao pre 31. decembra 2000. godine, ona je navela da je postojala zakonska pretpostavka da je njegov nestanak bio dovoljno povezan sa sukobom na Kosovu i stoga predstavlja ratni zločin.

Žalilac je zaključila da bi, ukoliko EULEX ne iskoristi sva moguća sredstva koja su mu na raspolaganju kako bi ispunio svoje obaveze u pogledu istrage, prava podnosioca žalbe shodno članu 2. i 3. EKLP-a, kao i procedure koje su pred Komisijom u vezi zaštite tih prava ostala teoretska i prividna.

Prema tome, žalilac je zatražila od Komisije da dâ instrukcije EULEX-u da primeni član 7. (a) Zakona o pravnoj nadležnosti, koji govori o mogućnosti da se slučaj dodeli EULEX-u i druga dostupna sredstva da se predmet delotvorno istraži. Žalilac takođe traži nadoknadu za štetu koja joj je naneta.

Ocena Komisije (odgovornosti države naspram međunarodne organizacije)

Komisija je pri odlučivanju o prihvatljivosti žalbe, kao u slučaju Veselinović (vidi gore), konstatovala da EULEX nije država i da se njegova sposobnost za garantovanje efikasne zaštite ljudskih prava ne može u svim relevantnim aspektima porediti sa onim što bi se očekivalo od jedne države. Ona je takođe potvrdila neizbežne teškoće u istrazi teških zločina u post-konfliktnom društvu, kao što je Kosovo. Međutim, te poteškoće ne bi trebalo da služe za prikrivanje ili opravdavanje propusta, koji ni na koji smislen način nisu bili povezani sa nedostacima istrage.

Komisija je potvrdila da bi stoga očekivanja da EULEX istraži i reši složene krivične predmete trebalo da budu realistična. Stoga je Komisija u svakom pojedinačnom predmetu ocenila da li su postojale konkretne i stvarne prepreke koje su mogle podriti sposobnost EULEX-a da sprovede brzu i efikasnu istragu.

Komisija je navela da se u svakom predmetu, naročito u predmetima ove težine, od istražnih organa očekuje da postupaju studiozno i ekspeditivno i da ulože resurse srazmerno potrebama i mogućnostima za rešavanje predmeta. U trenutnom kontekstu moglo bi biti malo argumenata da istraga sudbine nestalih, bez obzira na versku ili etničku pripadnost, za EULEX, kao misiju vladavine prava, mora ostati operativni prioritet.

Podnesci ŠM

ŠM je dalje naveo da žalilac nije ispoštovao rok od šest meseci za podnošenje žalbe, što se izgleda zasnivalo na nesporazumu oko toga na šta se žalba konkretno odnosila. Dok je otac žalioaca nestao 7. decembra 2000. godine, navodna povreda prava relevantnih za predmetnu žalbu ne odnosi se na taj događaj, već radije na kasniji i tekući propust EULEX-a da adekvatno istraži okolnosti tog nestanka.

Odluka Komisije

Komisija je izjavila da je zbog određenih faktora, kao u prethodnim predmetima, bila obavezna da dalje razmotri ovo pitanje:

Prvo, prava kojih su se ticali ovi predmeti bila su među najvažnijim osnovnim pravima, zajamčenim međunarodnim zakonima o ljudskim pravima, i neka od njih su zaista apsolutna i ne dozvoljavaju nikakve izuzetke.

Drugo, Komisija je naglasila da je nadležnost EULEX-ovih tužilaca da razmotre kršenja spomenutih prava bila nezavisna od bilo koje žalbe podnete od strane žrtava ili njihovih rođaka, tako da je postojalo zakonski osnovano očekivanje da će oni istražiti ovaj predmet bez obzira na postupke žalioaca.

Treće, Komisija je utvrdila da je detaljna i efikasna istraga zločina ove kategorije bila od ključnog značaja za stvaranje osećaja odgovornosti za vladavinu prava u postkonfliktnom društvu. Odgovornost za rešavanje ovakvih predmeta pripadala je društvu kao celini, a ne samo onima koji su bili najdirektnije pogođeni ovim slučajevima. Po tom osnovu, Komisija je smatrala da je bilo u interesu pravde da razmotri žalbu u pogledu njene prihvatljivosti.

Podnesci ŠM - *ratione temporis*

ŠM je dalje izjavio da Komisija nije imala nadležnost *ratione temporis*, pošto nije postojala dovoljna vremenska povezanost između predmetnog postupanja i podnošenja žalbe Komisiji. ŠM je naglasio činjenicu da je otac žalioaca nestao odavno, dugo vremena pre osnivanja EULEX-a 2008. godine.

Odluka Komisije - *ratione temporis*

Komisija je utvrdila da činjenica da je otac žalioaca nestao decembra 2000. godine ne mora da znači da Komisija nije bila nadležna da istraži ovaj slučaj. Postupak koji je predmet ove žalbe, odnosno navodni propust misije EULEX Kosovo da istraži ovaj slučaj, je postupak koji je otpočeo najkasnije decembra 2013. godine, ako ne i ranije, i za njega se tvrdi da je i sada još uvek u toku. U tom smislu, Komisija je konstatovala da je predmet spadao pod vremensku nadležnost Komisije.

Odluka i nalazi

Na osnovu gore navedenog, Komisija je konstatovala da je postojala dovoljna i istinska povezanost između predmetnog postupka relevantnog za ovaj predmet i mandata EULEX-a, kao i nadležnosti Komisije. Shodno tome, Komisija je sebe proglasila nadležnom, *ratione temporis*, da razmotri osnovanost ovog predmeta.

Podnesci ŠM - *ratione materiae*

ŠM je osporio i prihvatljivost ovog predmeta, *ratione materiae*, na osnovu mišljenja da ovaj predmet nije bio u nadležnosti EULEX-ovih tužilaca, tako da se nikakav postupak ili neuspeh koji je mogao doprineti povredi prava žalilaca ne može pripisati EULEX-u.

Odluka Komisije - *ratione materiae*

Komisija je konstatovala da su podnesci ŠM već jasno potkrepili činjenicu da su EULEX tužioci imali opštu nadležnost za ovu vrstu predmeta:

ŠM je u svom ranijem izjašnjenju uzeo u obzir značaj zaštite prava zajamčenih članom 2. i 3. Konvencije, za koje se u ovom predmetu tvrdilo da su prekršena: "EULEX preuzima obavezu da obezbedi da sve njegove aktivnosti poštuju međunarodne standarde za ljudska prava", i priznaje "ključni karakter i značaj prava zaštićenih članovima 2. i 3. Konvencije, kao i proceduralne obaveze u vezi sa tim pravima".

Komisija je takođe uzela u obzir činjenicu da je ŠM jasno stavio do znanja da je ukoliko su nove informacije postale dostupne EULEX, on mogao da 'aktivizuje' ovaj predmet, i tako izričito priznao opšte nadležnosti EULEX-a za ovaj predmet.

Komisija je zaključila da je, ostavljajući po strani pitanje da li bi se ovaj postupak mogao kvalifikovati kao ratni zločin, dotični postupak, *prima facie*, sadržao indikacije da je bio etnički motivisan, i da bi stoga mogao spadati pod okvir: "drugih teških zločina", na osnovu člana 3(d) Zajedničke akcije 2008, za koje EULEX tužioci imaju nadležnost.

Komisija je takođe konstatovala da bi član 8. Zakona o nadležnostima, koji se odnosi na kidnapovanje, uzimanje talaca i ubistvo, kao i članovi 11. i 12. Zakona o nadležnostima, koji se odnose na etnički motivisane zločine, mogli činiti važeći pravni osnov da ovaj predmet istraže EULEX tužioci.

Dalji podnesci ŠM - *ratione materiae*

ŠM je tvrdio da, bilo kako bilo, *ratione materiae*, te odredbe nisu: "nalagale inherentnu obavezu EULEX tužiocima da postupaju". Međutim, ovde nije u pitanju "obaveza", već nadležnost EULEX tužilaca da sprovedu istragu. A gore citirana zakonska odredba jasno pruža pravni osnov koji je EULEX tužiocima davao ovlašćenja da istraže ovaj predmet.

ŠM je istakao još jedan "izuzetak" iz nadležnosti EULEX tužilaca, naime, primenu roka zastarevanja na postupke koji bi sačinjavali kidnapovanje ili uzimanje talaca. Rok zastarevanja za takve postupke izgleda da varira između 10 do 20 godina, u zavisnosti od okolnosti predmeta, (članovi 106., 175. i 194. Krivičnog zakonika Kosova).

ŠM je takođe naveo da je "novo zakonodavstvo" koje je stupilo na snagu 17. maja 2014. godine "znatno smanjilo mogućnost EULEX tužilaca i sudija da sprovedu svoje izvršne funkcije u novim predmetima", (Omnibus zakon kojim je izmenjen Zakon o nadležnostima).

Odluke komisije - *ratione materiae*

Komisija je prvo konstatovala da ŠM nije naveo takav izuzetak u vezi sa postupanjem koje bi moglo činiti ubistvo i/ili etnički motivisane zločine, pa stoga neće biti nikakvog uticaja na ovaj aspekt predmeta.

Kao drugo, Komisija je utvrdila da bi, iako se smatralo da je predmetno postupanje u celosti ili delimično činilo kidnapovanje ili uzimanje talaca, dužnost EULEX-a da sprovede istragu prestala da važi tek negde tokom 2010. godine. Njegov propust da istraži slučaj do tog vremena bi ipak pokrenuo pitanja na osnovu članova 3. i 8. i verovatno i na osnovu člana 13. Konvencije.

Što se tiče komentara ŠM o gore pomenutom Omnibus zakonu, Komisija je konstatovala da je, bez obzira na to, u skladu sa 7(A) bila propisana "Nadležnost EULEX tužilaca u posebnim okolnostima ... U posebnim okolnostima slučaj će biti dodeljen EULEX tužiocu zajedničkom odlukom glavnog državnog tužioca i nadležnog organa iz EULEX Kosova."

Odluka o nalazima Komisije

Iz gore navedenih razloga, Komisija je utvrdila da su ispunjeni svi relevantni zakonski uslovi koji se odnose na prihvatljivost, i proglasila predmet prihvatljivim.

Predmet br. [2014-36 Z.A. protiv EULEX-a](#)

Nadležnost Komisije, Pravilo 25 (1) i član 29 (d) njenog Pravilnika o radu – Nadležnost Komisije za razmatranje postupaka pred sudovima Kosova

Činjenice

Činjenice ovog predmeta su da je dana 17. septembra 2010. godine, žalilac podneo zahtev za priznavanje njegovog statusa kao veterana oslobodilačke vojske Kosova (OVK) u ogranku organizacije veterana OVK u Peći. Žalilac se pozvao na određen broj odredbi iz Ustava Kosova, Deklaracije o ljudskim pravima, Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. U suštini, on je tražio da mu se dodeli status veterana OVK.

Ocena Komisije

Komisija je konstatovala da se žalba žalioaca ticala spora između njega i organizacije veterana OVK u vezi njegovog statusa veterana. Žalilac je bez uspeha pokušao da predstavi svoj slučaj pred kosovskim sudovima. Prema pravilu 25. stav 1. na osnovu koncepta odgovornosti u OPLAN-u EULEX-a na Kosovu, Komisija u principu ne može da razmatra sudske postupke koji se vode pred sudovima na Kosovu. Ona nema nadležnost niti u pogledu administrativnih, ni u pogledu sudskih aspekata rada kosovskih sudova. Shodno tome, Komisija je utvrdila da ne može da utiče na ishod sudskih postupaka ili na brzinu kojom se žalbe na čekanju razmatraju od strane kosovskih sudova. Čak i kada sudije EULEX-a imaju udeo u postupku, to ne odstupa od činjenice da taj sud čini deo kosovskog pravosuđa.

Odluka i nalazi

Žalba nije spadala pod okvir mandata Komisije, u skladu sa pravilom 25. Pravilnika o radu Komisije i OPLAN-om EULEX-a na Kosovu. Komisija je stoga jednoglasno izjavila da nije imala nadležnost da razmotri žalbu, pošto je ista bila van njene pravne nadležnosti unutar značenja člana 29. (d) Pravilnika o radu Komisije, i proglasila je žalbu neprihvatljivom.

Predmet br. 2015-10 [Shaban Sylja protiv EULEX-a](#)

Nadležnost Komisije, Pravilo 25 (1) i član 29. (d) njenog Pravilnika o radu – nadležnost Komisije za razmatranje postupaka koji se vode pred sudovima na Kosovu

Činjenice

Dana 17. decembra 2012. godine, Osnovni Sud u Prištini je žalioaca osudio za pokušaj teškog ubistva. On je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od osam godina.

Podnesci žalioaca

Žalilac je tvrdio da je bio u kućnom pritvoru od 06. maja 2011. do 23. marta 2015. godine i da su njegova osnovna prava garantovana Ustavom Republike Kosovo prekršena. Njegova žalba se odnosi na pitanje oduzimanja vremenskog perioda koji je proveo u kućnom pritvoru od njegove kazne. Iako je tačna priroda žalbe bila donekle dvosmislena, Komisija je shvatila da je žalba bila upućena protiv odluke/odluke kosovskih sudova u pogledu njegovog pritvora.

Ocena Komisije

Komisija je konstatovala u nekoliko prilika da, shodno pravilu 25, stav 1, pravilnika o radu, na osnovu koncepta odgovornosti u OPLAN-u EULEX-a na Kosovu, u principu ne može da razmatra sudske postupke koji se vode pred sudovima na Kosovu.

Iz te činjenice je proizašlo da je žalba bila van nadležnosti Komisije, u skladu sa pravilom 25. Pravilnika o radu i OPLAN-om EULEX-a na Kosovu. Komisija nije smatrala da je žalilac pokazao da se sporno postupanje moglo na bilo koji način pripisati Misiji.

Štaviše, Komisija je konstatovala da postupanje na koje se žalilac žalio bilo van vremenskog okvira od 6-meseci, unutar kojeg žalba mora biti podneta komisiji (pravilo 25(3) Pravilnika o radu Komisije).

Odluka i nalazi

Komisija je jednoglasno proglasila žalbu neprihvatljivom jer nije imala nadležnosti da razmotri žalbu, kako je ona bila van njene nadležnosti u smislu značenja člana 29. (d) Pravilnika o radu Komisije, i nije bila u skladu sa članom 25. (3) Pravilnika o radu Komisije, koji se odnosi na vremenski rok za podnošenje žalbe.

Predmet br. 2015-01, [Miloš Jokić protiv EULEX-a](#)

Nadležnost Komisije, Pravilo 29. (d) njenog Pravilnika o radu – nadležnost Komisije za razmatranje postupaka koji se vode pred sudovima na Kosovu

Činjenice

Činjenice žalbe bile su da je žalilac bio uhapšen 26. avgusta 1999. godine pod sumnjom da je počinio genocid. Optužen je za ratne zločine i 20. juna 2000. godine je osuđen na dvadeset (20) godina zatvora. Nakon ponovljenog suđenja, dana 3. maja 2002. godine, oslobođen je svih optužbi i oslobođen iz pritvora. U aprilu 2009. godine, žalilac je podneo zahtev Osnovnom sudu u Prištini, kancelarija u Gračanici, za nadoknadu za neopravdano držanje u pritvor protiv Vlade Kosova. Žalilac je tvrdio da je njegovo pravo na pravično suđenje unutar razumnog vremenskog roka, garantovano članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (čitaj: Konvencija) i članom 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (čitaj: Deklaracija) prekršeno. On je takođe tvrdio da nije bilo efikasnog pravnog leka kako bi se sprečilo dalje kršenje njegovih prava, što je u suprotnosti sa članom 13. Konvencije i članom 8. Deklaracije. On je dalje naveo kršenje člana 5.(5) Konvencije (pravo na nadoknadu za nezakonito držanje u pritvor).

Podnesci žalioca

Komisija je zaključila da se sadržaj žalbe odnosio isključivo na postupke ili navodne propuste kosovskog pravosuđa na sudovima Kosova.

Odluka i nalazi

Komisija je stoga jednoglasno zaključila da nije imala nadležnosti da razmotri žalbu, pošto je ista bila van njene nadležnosti u smislu značenja člana 29. (d) Pravilnika o radu Komisije i da nije bila u skladu sa članom 25.(3) Pravilnika o radu Komisije, koji se odnosi na vremenski rok.

Predmet br. 2015-09 [Driton Hajdari protiv EULEX-a](#)

Nadležnost Komisije, član 29. (d) njenog Pravilnika o radu – nadležnost Komisije za razmatranje postupaka koji se vode pred sudovima na Kosovu

Činjenice

Činjenice ovog predmeta su da je dana 17. decembra 2012. godine, Okružni sud u Prištini osudio žalioca i četvero drugih saučesnika za pokušaj teškog ubistva. Žalilac je osuđen na sedam godina zatvora.

Podnesci žalioca

Žalilac je tvrdio da je pogrešno osuđen i da je nevin. On se takođe žalio i na nezakonitost njegovog držanja u pritvor. Komisija je konstatovala da se žaliočeva žalba odnosila na ishod sudskog postupka koji se vodio protiv njega i na njegovo navodno nepravično osuđivanje na kosovskim sudovima.

Odluka Komisije

Komisija je razmotrila žalbu na osnovu nadležnosti Komisije, pravilo 29. (d) Pravilnika o radu Komisije: nadležnost Komisije da razmatra postupke pred kosovskim sudovima.

Komisija je jednoglasno konstatovala da nije imala nadležnosti da razmotri žalbu, pošto je ista spadala van njene nadležnosti u smislu značenja člana 29. (d) Pravilnika o radu, i kako je žalba bila neosnovana, ona ju je proglasila neprihvatljivom.

Predmet br. 2015-03 [Dekart Shkololli protiv EULEX-a](#)

Član 29 (e), Pravilnik o radu Komisije – očigledno neosnovana žalba

Činjenice

Činjenice koje su navedene bile su da je žalilac osuđen i kažnjen zatvorom u Nemačkoj, mada on nije pružio nikakve detalje o prirodi njegove osuđujuće presude ili kazne. Žalilac je imao sina, rođenog 1997. godine, koji očigledno živi u Nemačkoj. Od sina je odvojen još od 2004. godine.

Podnesci žalioca

Žalilac je tvrdio da je nepravredno osuđen i zatvoren. Takođe se činilo da se žalio na to što je bio odvojen od sina i tražio je da ponovo budu zajedno. On je tražio nadoknadu za nepravdu za koju tvrdio da mu je naneta.

Odluka Komisije

Komisija je razmotrila žalbu u smislu člana 29. (e), Pravilnika o radu – očigledno neosnovana žalba.

Komisija je konstatovala da se po svemu sudeći žalba žalioaca odnosila na krivični postupak pred sudovima u Nemačkoj, kao i na njegovo hapšenje. Takođe se naizgled odnosila i na starateljstvo nad njegovim sinom. Nije tvrdeno, a kamoli dokazano, da je EULEX ma u kom svojstvu bio uključen u ove stvari.

Usledilo je da ova žalba nije spadala unutar izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu, a shodno tome, spadala je i van nadležnosti Komisije, kao što je propisano pravilom 25. Pravilnika o radu Komisije i OPLAN-om EULEX-a na Kosovu.

Komisija je jednoglasno konstatovala da je žalba bila očigledno neosnovana unutar značenja člana 29. (e) Pravilnika o radu Komisije, i proglasila je žalbu neprihvatljivom.

Predmet br. 2015-13 W.D. protiv EULEX-a

Član 29. (e) Pravilnika o radu Komisije – očigledno neosnovana žalba

Činjenice

Činjenice predmeta, kako ih je žalilac podneo, bile su da je on krajem avgusta 2012. godine EULEX-u podneo prijavu protiv S.H., koji je opisan kao "šef parlamentarne grupe LDK". Navedeno je da je S.H. od žalioaca kao mito tražio auto ili 30,000 evra, kako bi promenio namenu žalićeve zemlje sa poljoprivredne na građevinsku. Žalilac je odbio da plati, i kao rezultat toga je, kako je naveo, bio napadnut.

Žalilac je prijavio stvar policiji EULEX-a i naveo je da mu je ponuđena zaštita od strane EULEX-a. Naveo je da su istražitelji njega ozvučili tako da je on nastavio da radi sa osumnjičenim i ujedno se pretvarao da nastavlja sa navodnom šemom S.H. i njegovih saradnika, A.A. i M.R. Žalilac tvrdi da je nabavio auto i sastao se sa S.H., A.A. i M.R. dana 5. septembra 2012. godine. Dobijena traka sa snimljenim razgovorom je poslata EULEX-ovom prevodilačkom odeljenju oko 14:30 časova istog dana. U 15:30 časova, u roku od sat vremena kako je inkriminišuća traka poslata prevodilačkom odeljenju EULEX-a, navodi se da je S.H. pozvao A.A. telefonom i nervozno mu rekao da ne želi da kupi auto. Žalilac je iz ovoga zaključio da je traka sa tonskim zapisom „iscurela“ iz EULEX-ovog prevodilačkog odeljenja. Navedeno je da su S.H., A.A. i M.R. bili pod istragom za korupciju, ali su optužbe podnete samo protiv A.A. i M.R.

Podnesci žalioaca

Žalilac je naveo povrede sledećih odredbi Evropske Konvencije za ljudska prava i osnovne slobode (čitaj: Konvencija): članovi 3., 6. i 8. Konvencije. Konkretno, žalilac je tvrdio da je sadržaj razgovora tokom kog je on bio ozvučen procurio iz EULEX-ovog prevodilačkog odeljenja i tako ugrozio njegovu bezbednost. Žalilac je takođe tvrdio da prevod snimljenog razgovora nije tačno odražavao uzrujanost S.H. Zato je, kako je rekao, holandski tužilac odbacio predmet protiv S.H. na osnovu neadekvatnog prevoda. Predmet je kasnije predat italijanskom tužiocu koji je odbio da dalje razmatra predmet S. H. na osnovu zaključka da je optužnica već bila podignuta. Žalilac je takođe naveo da je italijanski tužilac bio veoma nepristojan, neprijatan i nije hteo da čuje nikakvo njegovo izlaganje o tome da procureli zapis treba da se ispita.

Odluka Komisije

Razmotrivši postupke/propuste na koje se žalilac žalio, Komisija je zauzela stav da je žalba, u principu, spadala unutar njene nadležnosti. Komisija je konstatovala da je žalilac pre svega tvrdio da je sadržaj snimljenog razgovora procurio iz EULEX-ovog prevodilačkog odeljenja. Razmotrivši dokaze koje je žalilac dostavio, Komisija je zaključila da nije bilo verodostojnih dokaza da je došlo do curenja zabeleženog razgovora, niti da je došlo do bilo kakvog curenja iz EULEX-a. Pregledavši materijal i informacije koje je žalilac dostavio, Komisija nije bila uverena da je on potkrepio nagoveštaj da je bilo koji postupak i/ili propust koji je on pripisivao EULEX-u doveo do ili uključio kršenje njegovih osnovnih prava. Prema tome, Komisija je ove navode smatrala očigledno neosnovanim.

Što se tiče ostalih aspekata žalbe, Komisija nije bila uverena da su tvrdnje bile adekvatno potkrepljene od strane žalioca ili da, čak i gde jesu, ne bi dovele do kršenja njegovih osnovnih prava. Prema tome i ovi aspekti žalbe su takođe bili očigledno neosnovani.

Iz tih razloga Komisija je konstatovala da je žalba bila očigledno neosnovana u smislu pravila 29. 1. (e) Pravilnik a radu Komisije, i proglasila je žalbu neprihvatljivom.

Predmet br. 2015-08 [Afrim Berisha protiv EULEX-a](#)

Pravilo 25. (2) član 29. (d) Pravilnika o radu Komisije – vremenska nadležnost Komisije

Činjenice

Činjenice predmeta, kako ih je žalilac podneo, bile su da je dana 18. juna 2000. godine, u 10.00 časova, žalilac vozio svoje vozilo ka radnom mestu u Hotelu Grand u Prištini. U blizini hotela ga je zaustavila kosovska policija i nakon što je objasnio ko je i kuda ide, dozvoljeno mu je da se odveze na posao i da parkira vozilo na parkingu hotela. Žalilac je naveo da je razlog zašto je put bio blokiran bio taj što se sumnjalo da je bila postavljena bomba na glavnom ulazu hotela Grand. Žalilac je naveo da je KFOR pretresao vozila, uključujući i njegovo vozilo i da je KFOR pomoću robota pretresao njegovo vozilo. Žalilac tvrdi da je KFOR postavio dinamit u gepek njegovog vozila i uradio kontrolisanu eksploziju koja je imala za ishod oštećenje zadnjeg dela njegovog vozila.

Žalilac je posetio razne predstavnike KFOR-a i UNMIK-a, a podneo je i CD predstavniku KFOR-a koji sadrži snimak celokupnog događaja oko nanošenja štete njegovom vozilu. Žalilac je naveo da ga je predstavnik KFOR-a obavestio da će oni platiti za štetu i da će ga kontaktirati telefonom, ali se to nije desilo. Žalilac je naveo da je u tri navrata pokušao, jednom 2014. godine i dva puta 2015. godine, da stupi u kontakt sa EULEX-om, kako bi zatražio od EULEX-a da reši njegov slučaj, ali da ga je svaki put obezbeđenje EULEX-a u glavnom sedištu Misije sprečilo da ostvari bilo kakav kontakt sa osobljem EULEX-a.

Podnesci žalioca

Žalilac je naveo da je njegovo pravo na pristup pravosuđu uskraćeno i da su njegova ekonomska prava prekršena od strane KFOR-a i UNMIK policije. On je takođe naveo da mu je uskraćen bilo kakav kontakt sa osobljem EULEX-a i to u tri navrata od strane obezbeđenja EULEX-a u glavnom sedištu misije.

Odluka Komisije

Komisija je stoga konstatovala da je žalba poticala iz incidenta koji se desio u Prištini u junu 2000. godine, pod UNMIK-ovom administracijom i da se odnosila na postupke i/ili ne postupanja KFOR-a i

UNMIK policije. Uzevši u obzir pravilo 25. Pravidnika o radu Komisije, koje ograničava mandat Komisije na žalbe koje se odnose na kršenja ljudskih prava počinjenih od strane EULEX-a na Kosovu, Komisija je konstatovala da nije imala nadležnost da ispita postupke ili propuste od strane KFOR-a i/ili UNMIK-a.

Pored toga, prema pravilu 25., stav 2 Pravidnika o radu Komisije, Komisija razmatra jedino žalbe koje se tiču navodnih kršenja ljudskih prava koja su nastala nakon 9. decembra 2008. godine, na Kosovu, odnosno od datuma kada je EULEX počeo sa radom.

Odluka i nalazi

Komisija je odlučila da nije imala nadležnost da razmotri žalbu, pošto je ista spadala van njene pravne nadležnosti unutar značenja člana 29. (d) Pravidnika o radu Komisije, i proglasila je žalbu neprihvatljivom.

Slučaj br. 2015-07 Dobrivoje Radovanović protiv EULEX-a

Član 29. (d) Pravidnika o radu Komisije – nadležnost Komisije

Činjenice

Činjenice predmeta, kako ih je žalilac podneo, bile su da je navedenog datuma u martu 2015. godine, žalilac kupio kravu i tele od dotičnog G.R. Dok se vraćao kući zaustavila ga je Policija Kosova i oduzela mu životinje zato što su sumnjali da ih je on prošvercovao na Kosovo, pošto nisu imale potrebne oznake na ušima. Dana 5. marta 2015. godine, Regionalna služba Carine Kosova u Peći donela je odluku i oduzela kravu i tele, pošto žalilac nije imao prikladnu dokumentaciju za njihovu kupovinu. Takođe mu je naloženo da plati carinsku taksu i kaznu u ukupnom iznosu od 1.100 evra. Dana 19. maja 2015. godine, Carina Kosova u Prištini potvrdila je pomenutu odluku.

Podnesci žalioaca

Bez pozivanja na neku posebnu odredbu međunarodnih dokumenata za zaštitu ljudskih prava, žalilac tvrdi da je nepravilno kažnjen, u njegovom odsustvu i bez saslušanja.

Odluka komisije

Komisija je konstatovala da nije navedeno, pa čak ni prikazano da je EULEX na bilo koji način bio umešan u navodno kršenje žaliočevih prava. Odluke na koje se on žalio donete su od strane carinskih organa Kosova. Iz toga je usledelo da pitanja izneta od strane žalioaca nisu spadala unutar izvršnog mandata EULEX-a na Kosovu, u skladu sa pravilom 25. Pravidnika o radu i OPLAN-om Misije EULEX Kosovo.

Odluka i nalazi

Komisija je stoga jednoglasno odlučila da nije imala nadležnosti da razmotri žalbu, jer ona nije bila u njenoj nadležnosti u smislu značenja člana 29. (d) Pravidnika o radu Komisije, i proglasila je žalbu neprihvatljivom.

Predmet br. 2016-03, Afrim Islami protiv EULEX Kosovo.

Pravilo 29. (d) van nadležnosti Komisije

Činjenice

Činjenice predmeta, kako ih je žalilac podneo, bile su da je žalilac pošao u svoju kancelariju u auto-školi "Abis" u ul. Agim Ramadani, br. 22/44, dana 27. avgusta 2015. Godine, gde ga je sačekalo obezbeđenje Javnog stambenog preduzeća (JSP) i sprečilo ga da uđe u svoju kancelariju. Žalilac je zatim otišao u kancelariju Javnog stambenog preduzeća kako bi saznao zbog čega je sprečen da uđe u svoju kancelariju. Direktor Javnog stambenog preduzeća, N.K., obavestio ga je da treba da plati dug od 37.000 evra i kiriju za tri (3) godine unapred. Žalilac je uredno platio zaostali dug.

Kada se žalilac vratio u svoju kancelariju 2. septembra 2015. godine ponovo je naišao na pripadnike obezbeđenja iz JSP. Ovaj incident je rezultovao komunikacijom sa direktorom JSP, javnim tužiocem Kosova, S.I. i Policijom Kosova, sa kojima je pokušao da reši problem, kao i nizom pravnih postupaka na kosovskim sudovima.

Podnesci žalioaca

Bez pozivanja na bilo koju odredbu međunarodnih instrumenata za zaštitu ljudskih prava, iz sadržaja žalbe se moglo pretpostaviti da je žalilac tvrdio da je nepravredno zadržan od strane policije, (član 5. Konvencije); da mu je prekršeno pravo na privatnost (član 8. Konvencije); da mu je uskraćeno pravo na efikasan lek (član 13. Konvencije) i da mu je narušeno pravo na mirno uživanje u svojoj imovini (član 1. Prvog Protokola Konvencije).

Odluka Komisija

Pre odlučivanja o tome da li da razmotri žalbu u smislu pravila 25., stav 1. PRK, Komisija mora da odluči da li da prihvati žalbu, uzevši u obzir kriterijume prihvatljivosti propisane pravilom 29. Pravilnika o radu Komisije.

Komisija je konstatovala da nije navedeno, a kamoli dokazano, da je EULEX na bilo koji način bio uključen u navodno kršenje žaliočevih prava. Iako je Komisija priznala da su neka navedena pitanja, naročito držanje žalioaca u pritvoru; neuspeh organa vlasti da postupe odlučno i efikasno kako bi sprečili dalje uznemiravanje; neuspeh da istraže uzimanje velike svote novca, relativno ozbiljne prirode i čine osnov za veliku zabrinutost, ona ne spadaju pod okvir izvršnog mandata Misije EULEX Kosovo.

Odluka i nalazi

Prema tome, Komisija je jednoglasno odlučila da nije imala nadležnosti da razmotri žalbu, pošto je ista bila van njene nadležnosti u smislu značenja člana 29. (d) Pravilnika o radu Komisije, i proglasila je žalbu neprihvatljivom.

Predmet br. 2014-39 [Musli Hyseni protiv EULEX Kosovo.](#)

Pravilo 29 bis – odbacivanje žalbe

Činjenice

Činjenice predmeta, kako ih je žalilac podneo, mogu se ukratko opisati na sledeći način: Žalilac je uhapšen 5. novembra 2013. godine u svojoj kući u selu Bresaljce, Gnjlane, pod sumnjom da je počinio niz krivičnih dela.

Odlukom od 7. novembra 2013. godine, sudija za prethodni postupak Osnovnog suda u Prištini naložio je žalioocu pritvor u trajanju od jednog (1) meseca. Kroz nekoliko naknadnih sličnih naloga, žalilac je zadržan u pritvoru do 15. oktobra 2014. godine. Žalilac je podneo žalbu Komisiji iz pritvornog centra, u Prizrenu, dana 13. oktobra 2014. godine.

Podnesci žalioaca

Žalilac je naveo da su prema članu 5. Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda njegova prava na slobodu i bezbednost prekršena.

Odluka Komisije

Komisija je konstatovala da se žaliočeva žalba, u suštini, odnosila na određen broj odluka donetih od strane sudije za prethodni postupak, kojima je naložen produžetak njegovog pritvora za period od 7. novembra 2013. godine do 15. oktobra 2014. godine.

Dana 7. marta 2016. godine, Komisija je stupila u kontakt sa žalioцем tražeći od njega novije informacije u pogledu činjenica predmeta. Na svoj zahtev od 7. marta 2016. godine Komisija nije dobila nikakav odgovor u pisanoj formi od žalioaca. Dana 11. aprila 2016. godine žalilac se obratio sekretarijatu Komisije i rekao da ne želi da se njegova žalba dalje razmatra i da je pušten iz pritvora.

Na osnovu pravila 29. *bis* Komisija može, u bilo kojoj fazi postupka, da donese odluku da žalbu ukloni sa liste slučajeva, onda kada okolnosti vode ka zaključku da žalilac ne želi da nastavi sa procesom razmatranja njegove ili njene žalbe.

Stoga je Komisija odlučila da žalbu skine sa spiska predmeta u skladu sa pravilom 29. *bis*, stav 1. Pravilnika o radu Komisije, pošto žalilac očigledno nije želeo da mu se predmet dalje razmatra.

4.5. Odluke o sprovođenju preporuka Komisije

Predmet br. 2012-22 [Desanka i Zoran Stanišić protiv EULEX-a](#)

(Ova odluka predstavlja nastavak prethodne odluke Komisije od 11. novembra 2015. godine i preporuke sadržane u njoj).

Istorijat

Dana 11. novembra 2015. godine, Komisija je donela odluku u vezi žalbe koju su žalioци podneli protiv EULEX-a, i ujedno je i dala određen broj preporuka šefu misije EULEX Kosovo (ŠM) u skladu sa pravilom 34. Pravilnika o radu.

U relevantnim delovima odluke navodi se sledeće:

Komisija je konstatovala da je prekršen član 13. Konvencije; *zaključila je* da nije neophodno ispitati predmet pod članom 14. Konvencije i dala sledeće preporuke šefu Misije:

ŠM treba da dâ izjavu kojom priznaje da su okolnosti predmeta dovele do kršenja prava žalilaca koje se može pripisati postupcima [i/ili propustima], koji se mogu pripisati EULEX-u tokom sprovođenja svog izvršnog mandata;

ŠM treba da dostavi kopiju ove odluke tužiocima EULEX-a, jer bi se tako tužioci EULEX-a obavestili o opštoj prirodi njihove obaveze da uključe žrtve u svojim istragama i da im obezbede adekvatno obrazloženje za prekid istrage u datom predmetu.

Podnesci šefa Misije

Dana 15. decembra 2015. godine, ŠM je obavestio Komisiju o merama koje je preduzeo kao odgovor na preporuke Komisije. On je zvanično izrazio žaljenje povodom činjenice da žalisci nisu bili dovoljno uključeni u istražne postupke i da im nije dato obrazloženje za prekid istrage.

Što se tiče druge preporuke koju je Komisija dala, ŠM je ukazao da je v.d. glavnog tužioca EULEX-a odluku Komisije od 15. novembra 2015. godine prosledio EULEX-ovim tužiocima. Naročito su podsetili EULEX-ove tužioce da odluke o odbacivanju krivičnih prijavi treba da sadrže "kratak pregled razloga za tu odluku". Pored toga, potreba i izvodljivost saslušanja osobe koja je podnela prijavu treba biti procenjena u svakom slučaju ponaosob pre nego se izda odluka o odbacivanju.

Prpratna odluka Komisije

Komisija je uzela u obzir korake koje je ŠM preduzeo kako bi sproveo preporuke Komisije. Komisija je konstatovala da je njena prva preporuka bila da ŠM dâ izjavu kojom priznaje da su okolnosti slučaja dovele do kršenja prava žalilaca, koje se može pripisati Misiji tokom sprovođenja svog izvršnog mandata. U svom dopisu od 15. decembra 2015. godine, šef Misije je izrazio svoje žaljenje što žalisci nisu bili dovoljno uključeni u istražni postupak i što im nisu data adekvatna obrazloženja za prekid tog postupka.

Komisija je konstatovala da iako takav odgovor ne odražava u potpunosti preporuke Komisije, žaljenje koje je šef Misije izrazio predstavlja izričito priznanje neadekvatnosti u istražnom postupku, što do neke mere predstavlja utihu žaliocima za povredu njihovih prava.

U svojoj odluci od 15. novembra 2015. godine, Komisija je takođe preporučila da ŠM treba da dostavi kopije te odluke EULEX-ovim tužiocima putem relevantnih kanala. U svom dopisu, ŠM je ukazao na to da je odluka Komisije zaista prosleđena tužiocima EULEX-a preko v.d. glavnog tužioca EULEX-a. ŠM je dalje ukazao na to da su podsetili tužioce EULEX-a o njihovoj obavezi da pruže kratak pregled svojih razloga za odbacivanje krivične prijave i da izvodljivost saslušanja osobe koja je podnela prijavu treba biti procenjena u svakom slučaju ponaosob. Komisija je zadovoljna da su ovi koraci u skladu sa i u potpunosti zadovoljavaju preporuke izdate od strane komisije.

Razmotrivši informacije pružene od strane ŠM-a, Komisija je jednoglasno odlučila da je šef Misije sproveo preporuke Komisije, i dalje odlučila da zatvori razmatranje ovog predmeta.

Predmet br. 2014-32, [L.O. protiv EULEX-a.](#)

Istorijat

Dana 11. novembra 2015. godine, Komisija je donela svoju odluku u vezi žalbe koju je podneo L.O. protiv EULEX-a i dala nekoliko preporuka šefu Misije shodno članu 34. Pravilnika o radu. Bivši šef Misije je u pismu od 29. aprila 2016. godine, kao odgovor na preporuke Komisije izjavio sledeće:

“Pošto se preporuke Komisije tiču mera koje su na raspolaganju SCPS-u [tj. Sposobnost civilnog planiranja i sprovođenja], jednom broju institucija EU i država članica, obavestio sam SCPS i doprinoseće države o nalazima i odluci Komisije, preko Komandira za civilne operacije, pa stoga smatram da je preporuka sprovedena.”

Propratna odluka Komisije

U svojoj oceni odgovora bivšeg šefa Misije, Komisija je konstatovala da, kao prvo, suprotno onome što se naizgled sugeriše u gore navedenoj izjavi bivšeg šefa Misije, odgovornost da preporuke Komisije primeni i sprovede u potpunosti isključivo leži na šefu Misije a ne na SCPS-u niti na državama članicama.

Kao drugo, dok je odlazeći ŠM u svom pismu naveo da je obavestio SCPS i doprinoseće države o odluci i preporukama Komisije, on uopšte ne spominje svoje napore, ako ih je uopšte bilo, za sprovođenje preporuka iste.

Na kraju, i suprotno očiglednoj pretpostavci bivšeg šefa Misije, odgovornost da odluči da li su preporuke Komisije sprovedene ili nisu leži na samoj Komisiji. Komisija je u tom pogledu napomenula da iako njene preporuke nisu zakonski obavezujuće, za kredibilitet i legitimitet EULEX-a, kao misije vladavine prava, veoma je bitno da odlučno i verodostojno pokaže svoju posvećenost efikasnoj primeni ljudskih prava, tako što će osigurati da su njeni postupci sve vreme u skladu sa međunarodnim standardima za ljudska prava u takvim okolnostima.

Prema tome, Komisija je jednoglasno izjavila da bivši šef Misije nije sproveo njene preporuke i pozvala je novog šefa Misije da u potpunosti razmotri i sprovede svaku pojedinačnu preporuku i da na vreme obavesti Komisiju o preduzetim postupcima. Na kraju, Komisija je odlučila da i dalje ostane angažovana u ovom predmetu.

5. Aktivnosti Komisije

5.1. Sastanci Komisije

Evropska služba za spoljne poslove (EEAS) i Komitet za civilne aspekte upravljanja krizama, (CivCom), Brisel.

U ime Komisije predsedavajući član gđa Magda Mierzevska i viši pravni službenik, John J Ryan, učestvovali su na nekoliko sastanaka sa gđom Jana Kaliminova, predsedavajućom CivCom-a; g. Bert Versmessen, zamenikom komandira civilnih operacija i šefom kabineta, Sposobnost za civilno planiranje i sprovođenje, (CPCC), EEAS, g. Alexis Hupin, službenik, Kosovo, Služba Evropske unije za spoljne poslove, (EEAS); kao i sa predstavnicima država članica Radne grupe CivCom-a, u Briselu 28. septembra 2016. godine.

Na tim sastancima su razgovarali, između ostalog, o: sprovođenju preporuka Komisije od strane ŠM; obeštećenju i restituciji za žrtve; poštovanju međunarodnih standarda za ljudska prava, Pravilniku o radu Komisije i propratnim postupcima; uvodnoj obuci, poukama i nasleđu Komisije. Predsedavajući član Komisije je takođe ukratko izvestio predstavnike država članica CivCom-a i odgovorio na njihova pitanja.

Sastanak sa šefom Misije EULEX Kosovo

Komisija se sastala sa gđom Alexandra Papadopoulou, novom šeficom Misije, i gđom Elaine A Paplos, gđom Marianne Fennema i gđom Heidi Lempio u zgradi KRLJP, 17. oktobra 2016. godine.

Specijalni predstavnik Evropske unije na Kosovu

Komisija sa sastala i sa gđom Nataliya Apostolova, specijalnom predstavnicom Evropske unije (SPEU) koja je bila u pratnji Shabana Murturija, u sedištu SPEU, Ul. Kosovska br. 1, Priština, 17. oktobra 2016. godine.

Tokom diskusije adresovana su sledeća pitanja: sprovođenje preporuka Komisije od strane EULEX, broj predmeta na kojima Komisija radi i priroda žalbi koje su dostavljene Komisiji, potreba za mehanizmima odgovornosti za ljudska prava u misijama Zajedničke bezbednosne i odbrambene politike koje imaju izvršne nadležnosti, kao i nasleđe Misije EULEX Kosovo i Komisije. SPEU je izjavila da pozdravlja takve sastanke sa Komisijom i u budućnosti.

5.2. Javna informativna kampanja 2016

Komisija je nastavila sa svojim angažovanjem u sprovođenju svoje opširne informativne kampanje kako bi informisala javnost o Komisiji. Informativna kampanja se sprovodi u skladu sa Dokumentom Koncepta odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. godine, koji glasi, *između ostalog*, u paragrafu E, da, "...EULEX na Kosovu će osigurati prikladno distribuiranje javnih informacija o Komisiji i njenom radu ..."

Komandir za civilne operacije je u svom uputstvu od 13. novembra 2009. godine u vezi sa Komisijom naveo da Mapa puta za Civilno planiranje i sposobnost sprovođenja treba da uključi „... pripremu sveobuhvatne kampanje javnog informisanja“.

Glavni deo kampanje tokom godine bio je usredsređen na NVO-e, predstavnike civilnog društva kao i na crkvene i druge verske organe. Kao deo svoje strategije, Komisija i sekretarijat su pojačali napore u Severnoj Mitrovici, u cilju proširenja svoje vidljivosti u tom području.

Kao što je navedeno u ranijim godišnjim izveštajima, još uvek postoji opšti nedostatak obaveštenosti i znanja o Komisiji, njenom mandatu i radu širom teritorije koju pokriva Misija EULEX. Ovo je više izraženo u ruralnim oblastima.

U tom pogledu, Komisija i sekretarijat će usredsrediti svoje napore na intenzivnije sprovođenje aktivnosti informativne kampanje u tim identifikovanim oblastima. Nastavak prethodne kampanje TV i radio reklame koju je Komisija vodila u znatnoj meri će pomoći Komisiji u njenim naporima da dosegne šire urbano i ruralno stanovništvo.

5.3. Uvodna obuka

Sekretarijat je nastavio sa svojim učešćem u programu uvodne obuke u EULEX-u za novopristigle članove osoblja EULEX-a. Sadržaj se sastoji od prezentacije o Komisiji, sa odvojenim vremenom za pitanja i odgovore. Ovo je veoma koristan način da se novi članovi osoblja obaveste o mandatu Komisije, da se dalje naglasi važnost pridržavanja Misije poštovanju ljudskih prava i da se predstavi profil Komisije među članovima osoblja EULEX-a u oblasti delovanja misije.

Komisija ovo smatra veoma važnim elementom informativne kampanje i omogućuje Komisiji da se postara sa da svi novi članovi osoblja budu svesni kako svojih obaveza da se pridržavaju relevantnih standarda za ljudska prava tokom sprovođenja svoji funkcija, tako i posledica po odgovornost za moguće kršenje ljudskih prava tokom sprovođenja svojih izvršnih funkcija.

5.4. KRLJP na internetu

Sekretarijat održava internet stranicu Komisije: www.KRLJP.eu Stranica sadrži informacije o mandatu, procedurama i funkcijama Komisije, i redovno ažurirane informacije o odlukama Komisije, kao i spisak nerešenih i završenih predmeta.

Tabela sa praksom rada Komisije je dostupna i sadrži sakupljene predmete po osnovu sadržaja žalbi, kao i po osnovu prihvatljivosti i suštine. Cilj ovoga je, između ostalog, da se žaliocima, advokatima i široj javnosti obezbedi spreman i lak pristup tabeli sa predmetima Komisije: (<http://www.KRLJP/jurisprudence.php>).

Internet stranica takođe sadrži informacije o:

Primenljivim standardima za ljudska prava: (<http://www.KRLJP.eu/relevant-rights.php>);

Aplikacione formulare i uputstva za podnošenje žalbi: (<http://KRLJP.eu/filing%20complaints.php>);

Komisija je otvorila profil na Facebook-u: Komisija za razmatranje ljudskih prava;

Gore navedene informacije dostupne su na engleskom, albanskom i srpskom jeziku.

6. Komisija i sekretarijat

6.1. Članovi Komisije

Komisija se sastoji od četiri člana; dva spoljna člana, uključujući predsedavajućeg člana, kao i jednog stalnog člana Komisije iz EULEX-a i jednog rezervnog člana Komisije iz EULEX-a, oboje EULEX sudije.

Predsedavajući član

Gđa Magda Mierzewska, iz Poljske, položila je pravosudni državni ispit Poljske 1982. godine. Ona je 1989. godine primljena u Komoru za pravno savetovanje Gdanjska, a 2005. godine stekla je zvanje magistra prava u oblasti zakona Evropske Unije na Univerzitetu Lester.

Godine 1993. postavljena je za pravniku za rad na predmetima u Sekretarijatu Evropske komisije za Ljudska Prava u Strazburu. Od 1998. godine, primljena je za pravniku u registru Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, Francuska. Stekla je veliko međunarodno iskustvo u obuci u oblasti raznih materijalnih i proceduralnih pitanja u vezi sa ljudskim pravima.

Gđa Mierzewska je imenovana za člana EULEX Komisije za razmatranje ljudskih prava od strane vršioca dužnosti šefa Misije EULEX 4. maja 2010. godine. Izabrana je za predsedavajućeg člana Komisije 3. oktobra 2012. godine.

Brojni akademski radovi gđe Mierzewske obuhvataju sledeće: *Evropska konvencija za ljudska prava i osnovne slobode: Deset godina nakon ratifikacije, Informativna služba Saveta Evrope u Varšavi 2004; Za deset godina: Popularnost Konvencije u Poljskoj (koautor), Pregled evropskog zakona o*

*ljudskim pravima, izdanje br. 4, 2004; Za deset godina: Obimna i interesantna Poljska sudska praksa (koautor), Pregled evropskog zakona o ljudskim pravima, izdanje br. 5, 2004; Standardi uspostavljeni sudskom praksom ECHR-a u slučajevima koji se odnose na eksproprijaciju i njihovu primenu na nemačke imovinske zahteve, Poljski institut za međunarodna pitanja, 2005; Proces prihvatanja Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u Poljskoj i Slovačkoj u: Prihvatanje Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava, izdanja H. Keller, A. Stone-Sweet, Izdavaštvo Univerziteta Oxford, maj 2008.; Usklađenost sudske prakse kao pitanja ljudskih prava u sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, u: Cohérence et impact de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme, Liber amicorum Vincent Berger, 2013. god. Zajedno sa J. Krzyzanowski bila je koautor dela *Według ojca, według córki (Prema ocu, prema córki)*, delo je dobilo nagradu za najbolju istorijsku knjigu izdatu u Poljskoj 2010. godine.*

Članovi

Prof. dr. Guenaël Mettraux

Dr. Guénaël Mettraux, državljanin Švajcarske, diplomirani je pravnik (*licence en droit*) sa Univerziteta u Lausanne (Švajcarska), i stekao zvanje magistra prava (LLM) u oblasti međunarodnog prava na Londonskom Univerzitetском Koledžu i doktorirao u Londonskoj Školi ekonomije i političkih nauka.

On radi kao branilac i konsultant pred međunarodnim krivičnim pravosudnim organima (ICTY, ICC, STL i ECCC). U protekloj deceniji, zastupao je nekoliko visoko-rangiranih vojnih i civilnih vođa optuženih za međunarodne zločine. Savetovao je vlade i NVO-e o različitim pitanjima koja se odnose na regulatorne režime, krivična suđenja, zakonodavstva i tranziciju pravdu. Dr Mettraux je trenutno profesor na Univerzitetu u Amsterdamu (Holandija) i gost predavač na Univerzitetu u Friburgu (Švajcarska).

Intenzivno je obavljivao radove u polju međunarodnog krivičnog prava. Njegovi naučni radovi obuhvataju tri knjige: *Međunarodna krivična dela i ad hoc Tribunali* (Izdavaštvo Univerziteta Oxford, 2005), *Perspektive na Nirnberškom suđenju* (Izdavaštvo Univerziteta Oxford, 2008) i *Zakon o komandnoj odgovornosti* (Izdavaštvo Univerziteta Oxford, 2009), koja je nagrađena Lieber-ovom nagradom od Američkog društva za međunarodno pravo. Dr Mettraux je član Uređivačkog Odbora *Žrnala Međunarodne Krivične Pravde* i Odbora Urednika *Magazina Međunarodnog Krivičnog Zakona*.

Dr. Guenaël Mettraux je imenovan za međunarodnog sudiju Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva, u Hagu, Holandija, 7. februara 2017. godine.

Gđa Elka Ermenkova

Gđa Elka Filcheva-Ermenkova, Bugarska državljanka, studirala pravo na Univerzitetu Blagoevgrad, u Bugarskoj gde je i diplomirala 1997. godine. Nakon završetka svog postdiplomskog stažiranja, u oktobru 1998. godine imenovana je za mlađeg sudiju u Okružnom sudu, u Blagoevgradu u Apelacionom veću, gde je pod nadzorom dvoje sudija iz Okružnog suda predsedavala predmetima po svim predmetnim pitanjima: građanski, krivični i administrativni zakon. Godine 2001. imenovana je za sudiju na Regionalnom sudu u Blagoevgradu, gde je predsedavala u građanskim i krivičnim predmetima. Godine 2003 imenovana je za predsednika Regionalnog suda u Blagoevgradu.

Godine 2004., imenovana je za Sudiju Okružnog suda, prvi i drugi stepen, tako da je radila i kao prvostepeni i kao apelacioni sudija i na građanskim i na krivičnim pitanjima, sa glavnim akcentom

na građanska pitanja. Kao sudija Apelacionog suda, rešavala je žalbe na presude pet regionalnih sudova kako u krivičnim tako i u građanskim predmetima. U januaru 2008. godine, upućena je u Savet Evropske Unije (EU), odeljenju za Civilno Planiranje i Sposobnosti (CPCC) kao savetnik za vladavinu prava, gde je radila sve do januara 2012. godine. U tom svojstvu pomagala je Sekretarijatu Veća (kasnije Evropska služba za spoljne poslove (EEAS)) u planiranju i sprovođenju civilnih misija za upravljanje krizama, pružanjem ekspertize u oblasti vladavine prava.

U januaru 2012. godine dobila je posao u EULEX-u na položaju međunarodnog sudije u Apelacionom veću za žalbe na odluke Komisije za imovinske zahteve, gde je rešavala imovinske sporove koji su se odnosili na oružani sukob na Kosovu 1998/1999. godine. Meseca avgusta 2014. godine imenovana je na položaj međunarodnog krivičnog sudije Vrhovnog suda Kosova sa nadležnostima za krivične predmete koji su se odnosili na ratne zločine, organizovani kriminal i druge teške zločine.

Gđa Ermenkova je postavljena je za rezervnog člana Komisije za razmatranje ljudskih prava u januaru 2013. godine, a u novembru 2016. godine imenovana je za stalnog člana Komisije iz EULEX-a. Tokom svoje karijere stekla je veliko iskustvo u oblasti zakona o ljudskim pravima, naročito pravu na slobodu, slobodu govora, zabrani diskriminacije i pravu na imovinu.

Rezervni član

Gđa Anna Bednarek

Anna Bednarek je diplomirala na Univerzitetu Gdansk u Poljskoj, stekla zvanje magistar prava 1994. godine i položila poljski državni pravosudni ispit 1997. godine. Postdiplomske studije je završila kao građanski sudija na poljskoj Akademiji nauka u Vršavi, kao i postdiplomske studije na Institutu nauka za zemlje u razvoju na Univerzitetu u Varšavi 2008/2009. godine. Gđa Bednarek je radila kao viši stručnjak u Kancelariji zastupnika poljske vlade pri evropskom ComEULEX Kosovo i na Sudu za ljudska prava, Odsek za ljudska prava i nacionalne manjine, Odseku za pravne poslove i sporazume Ministarstva spoljnih poslova Poljske, Varšava. Bila je i član delegacije poljske Vlade na 54. sednici Komisije Ujedinjenih nacija za ljudska prava.

Imenovana je na položaj sudije Okružnog suda u Varšavi od juna 1998. do 2001. godine. Radila je i kao konzul Poljske ambasade u Rimu, Italiji, od 2001. do 2007. godine. Radila je kao sudija u Okružnom sudu u Varšavi od aprila 2007. do januara 2009. godine. Nakon toga je imenovana na položaj EULEX sudije u Specijalnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju, gde je radila od januara 2009. godine.

Gđa Bednarek je izabrana za rezervnog člana EULEX Komisije za razmatranje ljudskih prava (Komisija) od strane šefa Misije EULEX Kosovo 25. maja 2011. godine, a 12. jula 2011. godine šef misije EULEX imenovao ju je za stalnog člana Komisije. Nakon toga, gđa Bednarek je radila kao sudija pri Okružnom sudu u Varšavi od januara 2012. do septembra 2015. godine. Učestvovala je kao ko-autor i savetnik u projektu Helsinške fondacije u Poljskoj, koji je imao za cilj da objavi Priručnik za sudije i tužioce pod nazivom "Jednako postupanje sa strankama u postupku" 2015. godine. Priručnik je objavljen februara 2016. godine. Od septembra 2014. do juna 2015. godine gđa Bednarek je saradivala sa Institutom za pravnu inicijativu Centralne i Istočne Evrope (CEELI) u Pragu, Češka, u projektu koji je imao za cilj da objavi "Sudski priručnik o nezavisnosti, nepristrasnosti i integritetu pravosuđa: tematska zbirka međunarodnih standarda, politika i najboljih praksi". Priručnik je objavljen juna 2015. godine.

U aprilu 2015. godine CEELI u Pragu ju je pozvao da učestvuje u projektu "Suđenje u demokratskom društvu", u okviru kojeg je predsednike sudova u Tunisu podučavala međunarodnim standardima za ljudska prava. Oktobra 2013. godine gđa Bednarek je kao predavač učestvovala u projektu Fondacije za saradnju između Poljske i Ukrajine (PAUCI) iz Varšave i održala seminare na ukrajinskim univerzitetima (Lvov, Kharkov, Donetsk) na temu: "Jačanje kontrolne funkcije pravosuđa kao ravnoteže među organima vlasti u Ukrajini".

Godine 2008. učestvovala je kao predavač u projektu "Trgovina ljudima-obuka za sudije", koji je imao za cilj borbu protiv trgovine ljudima i ropstva. Ovaj projekat je organizovala Fondacija La Strada u Varšavi, Poljskoj, u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Poljske i Ambasdom Velike Britanije u Varšavi. Gđa Bednarek je takođe radila za Amnesty International kao menadžer projekta u Poljskoj koji je imao za cilj objavu Priručnika o obrazovanju o ljudskim pravima.

Gđu Bednarek je šef Misije EULEX Kosovo postavio za rezervnog člana Komisije za razmatranje ljudskih prava 14. oktobra 2016. godine.

6.2. Sekretarijat

Sekretarijat Komisije čine jedan viši pravni službenik, jedan pravni službenik i dvoje prevodilaca/tumača.

G. John J. Ryan

G. John J. Ryan, Irski državljanin i bivši vojni oficir, diplomirani pravnik, (Hons) studije prava i evropske studije na Univerzitetu u Limeriku, Irska, i poseduje post-diplomski stepen pravobranioca Udruženja Advokatske komore Irske. Služio je u mirovnim misijama Ujedinjenih Nacija u Libanu, Siriji, Izraelu, Kambodži, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Makedoniji, Istočnom Timoru, Nepal, Kosovu i kao savetnik pri Evropskoj Komisiji u Kini. Pre stupanja na trenutnu dužnost bio je zaposlen u UNMIK-u, između ostalog, kao administrator Opštine Zvečan, Mitrovački Region, šef Divizije za međunarodnu pravosudnu podršku, Odeljenje za pravosuđe, zamenik pravnog savetnika, Kancelarija specijalnog izaslanika generalnog sekretara (K/SIGS), UNMIK i izvršni službenik, Savetodavna komisija za ljudska prava UNMIK-a (K/SIGS). Na sadašnji položaj višeg pravnog službenika i šefa sekretarijata Komisije za razmatranje ljudskih prava EU imenovan je u aprilu 2010. godine. Njegovi radovi o UNMIK Savetodavnoj komisiji za ljudska prava i EU Komisiji za razmatranje ljudskih prava, EULEX Kosovo, objavljeni su godišnjim izveštajima irskih odbrambenih snaga, 2010. i 2015. godine.

Gđa Noora Aarnio

Gđa Noora Aarnio, državljanka Finske, dobila je zvanje magistra prava na Univerzitetu u Helsinkiju, Finska, 2004. godine. Završila je jednogodišnju sudsku praksu u Okružnom sudu Lohja u Finskoj 2005. godine, kako bi stekla pravo da radi kao sudija. Od januara 2006. do februara 2010. godine radila je kao pomoćni sudija, prvo na Sudu Osiguranja, a zatim na Apelacionom sudu u Helsinkiju. Nakon toga je radila kao pravni službenik u EULEX-u, prvobitno godinu dana u Okružnom sudu u Mitrovici, a nakon toga dve godine na Vrhovnom sudu Kosova. Vratila se u Finsku i radila kao sudija u Okružnom sudu u Pirkanmaa, od avgusta 2013. do oktobra 2014. godine. Nakon toga, je radila kao pravni savetnik u međunarodnoj jedinici Odeljenja za sudsku upravu Ministarstva pravde u Finskoj od oktobra 2014. do decembra 2015. godine. Vratila e u EULEX aprila 2016. godine, gde je radila kao pravni službenik na Apelacionom sudu/Vrhovnog sudu Kosova do novembra 2016. godine, kada je imenovana za pravnog službenika pri Sekretarijatu Komisije za razmatranje ljudskih prava.

Gđa Katica Kovačević

Gđa Katica Kovačević, državljanka Kosova srpskog porekla, od maja 2003. do decembra 2008. godine radila je kao administrativni asistent/prevodilac (srpski/engleski jezik) u Kancelariji generalnog revizora, i kao prevodilac u Kosovskoj agenciji za privatizaciju od januara 2009. do novembra 2010. godine. U decembru 2010. godine pridružila se sekretarijatu Komisije kao tumač/prevodilac.

G. Kushtrim Xhaferi

G. Kushtrim Xhaferi, državljanin Kosova albanskog porekla, diplomirao je na Prištinskom Univerzitetu, Kosovo, Engleski jezik i književnost. Radio je kao tumač/prevodilac (albanski/engleski jezik) u Energetskoj korporaciji Kosova od februara 2004. do januara 2009. godine, a nakon toga kao jezički asistent u komponenti Policije EULEX-a. U sekretarijatu Komisije radi kao tumač/prevodilac od septembra 2010. godine.

6.3. Bivše osoblje – Komisija i sekretarijat

Sledeći članovi osoblja su završili svoj dužnosti u okviru Komisije 2016. godine.

Dr. Katja Dominik

Dr Katja Dominik, državljanka Nemačke, studirala je pravo i slavistiku na Univerzitetu Getingen („Goettingen“), u Nemačkoj, na kojem je diplomirala 1996. godine.

Dr Dominik je dodeljena post-diplomska školarina i završila je studije o pravnim aspektima državnog raspada bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije u Zagrebu, Hrvatskoj 1998/99. godine. Njena disertacija na tu temu je objavljena 2001. godine.

Od 2000. do 2002. godine radila je kao advokatski pripravnik, što je uključilo i periode rada na Višem regionalnom sudu, Duesseldorf, a takođe i u jednoj advokatskoj kancelariji koja je bila specijalizovana za zakon o azilu. Godine 2002. zaposlena je od strane državnog nemačkog ministarstva za razvoj i ekonomsku saradnju u Bonu, u gde je radila u diviziji za razvoj evropske politike. U tom svojstvu, ona je istraživala i pripremala prezentacije za konferencije o međunarodnoj razvojnoj pomoći u Briselu i Bonu, gde je takođe povremeno zastupala nemačku vladu.

U oktobru 2002. godine gđa Dominik imenovana je za sudiju u Okružnom Sudu, Duesseldorf, gde je i specijalizirala na različitim vrstama krivičnih zakona. Ona je nakon toga postala predsedavajuća krivičnih veća Okružnog suda za teška krivična dela i privredni kriminal.

Dr Dominik je imenovana za međunarodnog sudiju u EULEX-u na Kosovu u oktobru 2011. godine, nakon čega je raspoređena u Okružnom sudu u Mitrovici, gde radi na visokoprofilnim predmetima ratnih zločina, ubistava, korupcije i trgovine ljudima. Šef Misije EULEX-a je gđu Dominik imenovao za člana Komisije za razmatranje ljudskih prava pri Evropskoj Uniji u januaru 2013. godine.

G. Paul Landers

G. Paul Landers, Irski državljanin, je advokat koji je diplomirao na Institutu „*The Honourable Society of King's Inns*“, Irska. On je pozvan od strane advokatske komore Republike Irske. On je takođe završio postdiplomske studije u oblasti ljudskih prava i kriminalistike na Kraljevskom Univerzitetu

(*Queen's University*), u Belfastu, Severna Irska. On je bivši član *Garda Siochana* (Irska policija) gde je služio 15. godina u Specijalnoj detektivskoj jedinici. Nakon toga je dobio poziciju pravnog savetnika i savetnika za ljudska prava u *Garda Siochana*. G. Landers je prethodno radio kao pravnik u EULEX-u na Kosovu u Kancelariji za ljudska prava i pravna pitanja. Pre nego što je stupio na sadašnju dužnost, radio je u regionalnoj misiji vladavine prava EU na severoistočnom Afričkom poluostrvu kao šef policijskog stuba, odgovoran za Džibuti, Somaliju, Somaliland, Puntland, Sejšele i Tanzaniju. U avgustu 2015. godine postavljen je za pravnog službenika u sekretarijatu Komisije EU za razmatranje ljudskih prava.

Gđa Joanna Marszalik

Gđa Joanna Marszalik, Poljska državljanka, diplomirala pravo i dobila zvanje magistar prava na Jagelonskom Univerzitetu u Krakovu, Poljska. Pet godina je radila kao advokat pri Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu, Francuska. Nakon toga je bila menadžer projekta Saveta Evrope na projektu izgradnje institucije "Podrška Instituciji zaštitnika građana na Kosovu" i vođa tima projekta Saveta Evrope i Evropske unije "Transparentnost i Efikasnost pravosudnog sistema u Ukrajini", koji je podržao reformu ukrajinskog pravosudnog sistema. Pridružila se misiji OEBS-a na Kosovu u decembru 2010. godine gde je radila kao viši službenik za ljudska prava, i nadgledala je Regionalni centar u Prištini. Aprila 2012. godine postavljena je za pravnog službenika u sekretarijatu Komisije.

Gđa Shpresa Gosalci

Gđa Shpresa Gosalci, državljanka Kosova albanskog porekla, magistarske studije na temu poslovanje, marketing i menadžment završila na Univerzitetu AAB, Priština. Radila je kao prevodilac (albanski/srpski/engleski jezik) u KFOR-u od jula 1999. do juna 2000. godine, i kao administrativni asistent/prevodilac za Komesara UNMIK Policije u Uredu za Štampu i javno informisanje od juna 2000. do marta 2009. godine. Ona je primljena na mesto administrativnog asistenta/prevodioca u Sekretarijatu Komisije jula 2010. god.

7. Operativna i administrativna pitanja

7.1. Budžet

Tokom 2016. godine kao i prethodnih godina, Komisiji je dodeljen odvojen budžet za informativnu kampanju i za promotivni materijal. Ovo je ohrabrujući korak, koji omogućuje Komisiji da donosi svoje lične odluke o opsegu informativne kampanje, naročito, TV ili radio emitovanja, bez pribegavanja diskretnim resursima EULEX-a na Kosovu.

Međutim, dodatni budžet bi znatno pomogao Komisiji u njenom svakodnevnom radu. Njime bi se takođe poboljšala stvarna i perceptovana nezavisnost Komisije i tako dodatno povećao kredibilitet Misije EULEX Kosovo u smislu njene posvećenosti zaštititi ljudskih prava na Kosovu.

7.2. Ljudski resursi

Tokom 2016. godine, Komisija je negativno pogođena kadrovskim pitanjima. Komisija je tokom rekonfiguracije osoblja EULEX-a ostala bez jednog pravnog službenika i jednog administrativnog/jezičkog asistenta. Komisija je bila primorana da radi sa samo jednim pravnim službenikom tokom poslednja tri meseca te godine, a dužnosti administrativnog/jezičkog asistenta morali su da preuzmu dvoje prevodilaca/tumača, pored njihovih redovnih dužnosti.

Pored toga, gđa Katja Dominik, član Komisije iz EULEX-a i krivični sudija Osnovnog suda u Mitrovici dala je ostavku na mesto člana Komisije iz EULEX Kosovo dana 14. juna 2016. godine, da bi se usredsredila na svoje nove pravosudne odgovornosti na svojoj novoj dužnosti šefice Izvršnog odseka.

Gđa Elka Ermenkova, krivični sudija Vrhovnog suda/Apelacionog suda, u Prištini i rezervni član Komisije iz EULEX Kosovo imenovana je za stalnog člana Komisije, kao zamena za gđu Dominik 14. oktobra 2016. godine.

Gđa Anna Bednarek, žalbeni sudija, Žalbena komisija Kosovske agencije za imovinu, u Prištini, imenovana je za rezervnog člana Komisije iz EULEX-a 14. oktobra 2016. godine.

Gđa Magda Mierzewska, predsedavajući član Komisije, koristi ovu priliku da se zahvali gđi Dominik na njenom izvanrednom profesionalnom doprinosu radu Komisije tokom više od četiri (4) godine odanog rada i poželi joj uspeh u njenom trenutnom poslu i budućoj karijeri.

Ona takođe želi da iskoristi ovu priliku da čestita gđi Ermenkovej i gđi Bednarek na njihovim imenovanjima za članove Komisije i poželi im uspeh u njihovom radu.

Ona dalje koristi ovu priliku da poželi dobrodošlicu novom pravnom službeniku Komisije, Noora Aarnio, Apelacioni sud/Vrhovni sud, na njenom novom imenovanju pri Komisiji i poželi joj uspeh na novoj dužnosti.

8. UNMIK Savetodavna komisija za ljudska prava – kraj mandata

Osnivanje

Kao što je pomenuto u stavu 4.2 gore, Misija privremene administracije Ujedinjenih Nacija na Kosovu (UNMIK) osnovana je na osnovu Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 10. juna 1999. godine. UNMIK Savetodavna komisija za ljudska prava (SKLjP) osnovana je UNMIK Uredbom br. 2006/12, od 23. marta 2006. godine o osnivanju Savetodavne komisije za ljudska prava. Mandat SKLjP bio je da razmotri žalbe svake osobe ili grupe osoba koje tvrde da su žrtva povrede njihovih ljudskih prava od strane UNMIK-a. SKLjP je počela sa radom konstitutivnom sednicom održanom od 12. do 16. novembra 2007. godine. Primila je oko 527 žalbi i utvrdila je da je UNMIK počinio povredu ljudskih prava u 335 od tih slučajeva. SKLjP je završila svoj mandat i objavila svoj završni izveštaj 30. juna 2016. godine.

Slučajevi ubijenih i nestalih lica

Mnogi od ovih predmeta odnosili su se na navodne povrede ljudskih prava od strane UNMIK-a, uključujući navodne nedelotvorne istrage otmica, nestanaka i ubistava i nečovečnog postupanja sa pripadnicima etničkih manjina i političkim protivnicima Oslobođilačke vojske Kosova u predmetima ubijenih i nestalih lica, tj. u predmetima “prisilnih nestanaka”.

SKLjP je utvrdila da je UNMIK počinio 233 povrede ljudskih prava iz člana 2, “pravo na život” Konvencije, između ostalog, u vidu nesprovođenja adekvatnih i delotvornih istraga nestanaka ili otmica i/ili ubistava bliskih rođaka žalilaca.

SKLjP je ustanovila da se samo pet od tih predmeta odnosilo na kosovske Albance i da su žrtve u 2 od tih 5 predmeta ili radile za ili su na neki drugi način bile povezane sa srpskom policijom i službama bezbednosti. Pripadnici Oslobođilačke vojske Kosova su bili imenovani kao osumnjičeni u

tim predmetima. SKLjP je u tim predmetima preporučila da UNMIK javno prizna odgovornost za svoj neuspeh da adekvatno istraži nestanke i ubistva žrtava i da se javno izvini žaliocima i njihovim porodicama. Pored toga, SKLjP je preporučila da UNMIK isplati nadoknadu za nematerijalnu štetu koju su žalioци pretrpeli zbog propusta UNMIK-a da sprovede adekvatne i delotvorne istrage.

Imovinski predmeti

Uopšte u vezi sa imovinskim pitanjima, moramo pomenuti takozvanih "14.000 imovinskih predmeta" da se zna, od kojih je veliki deo razmotrila SKLjP. Ti predmeti su se ticali kosovskih Srba koji su napustili svoje domove i odbegli u Srbiju, prvenstveno krajem oružanog sukoba u drugoj polovini 1999. godine. Veliki deo te imovine je kasnije uzurpiran, otuđen, oštećen ili uništen. Oko 17.000 zahteva za naknadu štete uredno je podneto kosovskim sudovima 2004. godine. Veliku većinu tih predmeta podneli su Srbi, kako bi bili u skladu sa zakonitim rokom zastarevanja od pet godina za podnošenje takvih građanskih zahteva za naknadu. Kontinuirano nezakonito zauzimanje te imovine o kojoj je Kosovska agencija za imovinu izdala odluku navedeno je kao jedna od najvećih zabrinutosti SKLjP.

Putem dodatnih informacija, tadašnji direktor UNMIK Odeljenja za pravosuđe je poslao pismo svim predsednicima opštinskih i okružnih sudova i predsedniku Vrhovnog suda Kosova 26. avgusta 2004. godine. On je izjavio da je "preko 14.000" takvih zahteva primljeno u sudovima i pomenuo je "probleme koje bi tako veliki prtok zahteva mogao prouzrokovati za sudove". DOP je zatražio da se ne zakaže nijedan takav predmet sve dok zajedno ne odluče kako da na najbolji način obrade te predmete". Dana 15. novembra 2005. godine, DOP je zatražio od sudova da obrade zahteve za štetu koju su nanela identifikovana fizička lica i za štetu koja je naneta nakon oktobra 2000. godine, uzevši u obzir da "prepreke efikasnom rešavanju tih predmeta" više nisu postojale.

Prenos izvršnih nadležnosti

Izvršni mandat UNMIK-a je istekao 9. decembra 2008. Godine, kada je Misiji EULEX Kosovo data odgovornost za vladavinu prava na Kosovu.

UNMIK i EULEX su istovremeno potpisali Memorandum o razumevanju o modalitetima, kao i o pravima i obavezama koje su nastale kada je EULEX od UNMIK-a preuzeo predmete "prisilnih nestanaka" i odgovarajuće spise tekućih istraga i krivičnih gonjenja koje su do tada sprovodili UNMIK-ovi međunarodni tužioци.

UNMIK SPGS je u to vreme savetovao SKLjP da je najbolje rešenje za predmete "prisilnih nestanaka" da EULEX i ostali nadležni organi (Kosovo) nastave sa istragama i krivičnim gonjenjem.

SKLjP je takođe preporučila da UNMIK dobije garancije od kosovskih vlasti da će kosovski sudovi rešavati imovinske predmete koje su pokrenuli podnosioci žalbi. UNMIK je zatim poslao zvanično pismo EULEX-u zahtevajući da nagleda te predmete na kosovskim sudovima.

SKLjP je takođe preporučila da UNMIK isplati odgovarajuću naknadu žaliocima za nematerijalnu štetu nanесenu predugim trajanjem postupaka u imovinskim predmetima koji su rešeni.

Kritike na račun UNMIK-a

Predsedavajući član SKLjP je ozbiljno kritikovao UNMIK u završnom izveštaju. Naročito je kritikovao UNMIK zbog činjenice da UNMIK nije sproveo preporuke SKLjP. Usled toga je zaključio da je, uprkos

ogromnim resursima uloženi u pripremu informacija, izdavanje odluka o prihvatljivosti, kao i mišljenja i preporuka, veoma malo postignuto zbog toga što UNMIK nije sproveo preporuke.

Zbog nespremnosti UNMIK-a da to uradi, predsedavajući član SKLjP-a je izjavio da rad Komisije "nije obezbedio nikakvu naknadu za žaliocce." "Kao takvi, oni su žrtvovani dva puta od strane UNMIK-a, prvo, prvobitnom povredom ljudskih prava od strane UNMIK-a, i drugo, ulažući svoju nadu i poverenje u ovaj proces".

On je pored toga kritikovao bilo kakav mogući predlog za predaju nadležnosti nad predmetima "prisilnih nestanaka" kosovskim vlastima, zbog toga što su se gotovo svi ti predmeti ticali srpskih žrtava sa Kosova. Ti srpski žalioци su opravdano bili zabrinuti za svoju bezbednost kada su podneli svoje zahteve UNMIK-u, a zatim i u SKLjP, i mnogi od njih su zahtevali da ostanu anonimni.

Nasleđe i evidencija

Uprkos mnogim izazovima i preprekama sa kojima se suočavala SKLjP, ona je postigla veliki napredak u smislu njenog pravnog nasleđa i evidencije. Konkretno, Komisija je doprinela međunarodnom mišljenju u vezi sa brojnim pitanjima u kontekstu standarda za zaštitu ljudskih prava, naročito onih koja se tiču odgovornosti međunarodnih organizacija za ljudska prava u njihovoj ulozi izvršne vlasti.

Iskustva i pouke koje je SKLjP stekla u svom funkcionisanju kao kvazi-pravosudno telo za ljudska prava pri čemu je UNMIK, kao misija UN-a, preuzela ulogu "surogat-države", predstavljaju još jedan bitan aspekt njenog pravnog nasleđa. Ovo iskustvo je bilo snažan podsticaj za dalje diskusije o tome koji bi mogao biti optimalni vid tela za razmatranje ljudskih prava, koje bi moglo funkcionisati u prepoznatljivom kontekstu međunarodne misije koja upravlja određenom teritorijom. U tom smislu, završni izveštaj je sadržao predloge za odgovarajuću strukturu i način funkcionisanja takvog tela, u slučaju da se ubuduće javi potreba za još jednom takvom misijom.

Predsedavajući član SKLjP završio je svoj komentar u Završnom izveštaju ovako: "Ostaje nada da će bar neki od ovih predmeta (prisilni nestanci) naći put do Specijalnog suda, na čijem osnivanju trenutno rade međunarodna zajednica i kosovske vlasti – Preseljena specijalizovana sudska institucija Kosova (SSIK) – čija nadležnost obuhvata 'teška krivična dela navodno počinjena 1999-2000. godine od strane Oslobodilačke vojske Kosova (OVK) protiv nad pripadnicima etničkih manjina i političkim protivnicima".

9. Zaključci i preporuke

Priznanje povreda ljudskih prava od strane EULEX-a

U nekoliko prilika u kojima su povrede ljudskih prava pripisane Misiji, Komisija je preporučila šefu Misije da objavi javno priznanje te činjenice. Priznanje odgovornosti je u domenu ljudskih prava priznato kao oblik leka za povredu prava. Do ovoga trenutka, šef misije je odbio da to učini.

Izgleda da osnovu za ovo oklevanje čini zabrinutost u vezi sa potencijalnom daljom parnicom i odgovornostima. Komisija nije ubeđena ovim argumentom. Kao prvo, pošto je Komisija

konstatovala takvu povredu, organ Misije je, za sve namene, to utvrdio. Nije bilo indicija na pokretanje sudskih sporova kao rezultat nalaza i odluka Komisije.

Kao drugo, takvo priznanje se lako može formulisati na način na koji ne povlači nikakvo priznanje građanske odgovornost izvan one koju Misija već snosi kao rezultat svoje funkcije. Kao treće, u nedostatku mogućnost davanja preporuke za finansijsku nadoknadu na osnovu propisa kojim se reguliše rad Komisije, priznanje odgovornosti bi predstavljalo veoma bitno (iako često nedovoljno) sredstvo za ispravljanje nedela. Iz gore navedenog, Komisija poziva šefa Misije da, u konsultaciji sa odgovarajućim organima, dalje uzme u obzir posledice takvog priznanja, s ciljem da omogući šefu Misije da razmotri promenu prakse ubuduće.

Predmeti ubijenih i nestalih lica

Napominje se da su UNMIK i EULEX potpisali Memorandum o razumevanju 26. novembra 2008. godine, o modalitetima i odgovarajućim pravima i obavezama koje proističu iz prenosa predmeta sa UNMIK-a na EULEX Kosovo, koji se odnose na ubijena i nestala lica, tj. predmeta "prisilnih nestanaka" i pratećih predmetnih spisa koji su obuhvatali tekuće istrage, krivična gonjenja i druge delatnosti koje su do tada u tim predmetima preduzeli međunarodni tužioci UNMIK-a.

Dalje se napominje da je UNMIK SKLJP u svom završnom izveštaju od 30. juna 2016. godine preporučila da EULEX Kosovo treba da nastavi sa istragama ovih predmeta ubijenih i nestalih lica u cilju ispunjavanja zahteva proceduralnog dela člana 2. Konvencije. Bilo je neophodno da se utvrde okolnosti "prisilnog nestanka" tih pripadnika etničkih manjina, uključujući i političke protivnike, i da se navodni počinioci, OVK i naoružane grupe kosovskih Albanaca izvedu pred lice pravde.

Takođe vredi napomenuti da je predsedavajući član SKLJP izjavio da prenos nadležnosti za ove predmete na kosovske organe vlasti nije izvodljivo rešenje, između ostalog, zbog toga što su žrtve u gotovo svim tim predmetima Srbi sa Kosova. Ovi podnosioci žalbi su razumljivo bili zabrinuti za svoju bezbednost u vreme kada su podneli žalbe UNMIK-u, a kasnije i SKLJP-u i u gotovo svim predmetima su zahtevali da ostanu anonimni.

Uzevši u obzir nedavne odluke i nalaze Komisije u vezi sa predmetima "prisilnih nestanaka" tokom perioda pokrivenog izveštajem, preporučuje se da EULEX Kosovo uz dužnu pažnju obezbedi neophodne ljudske i materijalne resurse, u cilju sprovođenja detaljnih istraga predmeta koji su preneseni sa UNMIK-a na EULEX Kosovo u novembru 2008. godine.

Komisija smatra da delotvorno rešavanje tih predmeta i priznavanje prava porodica žrtava, zahtevaju holistički pristup koji će obuhvatati sve relevantne aktere – šefa Misije, EULEX Kosovo, SPEU na Kosovu, kosovske organe vlasti i sve one koji su na Kosovu rade na rešavanju ovih predmeta, posebno na predmetima "prisilnih nestanaka". Objedinjavanje resursa od strane zainteresovanih strana i usvajanje koherentne strategije među različitim akterima je od suštinskog značaja, i zapravo neophodno, za efikasno garantovanje prava porodica ubijenih i nestalih.

Prioretsanje predmeta

Jedan broj žalbi podnetih Komisiji odnosio se na navode o neadekvatnim, nepotpunim i nepostojećim istragama ozbiljnih tvrdnji o povredama prava od strane Misije. Komisija je konstatovala da je jedan broj tih žalbi bio osnovan i da su povrede prava zaista počinjene u tom kontekstu.

U sklopu svoje ocene tih predmeta, Komisija je postala svesna velikog broja sistemskih problema koji su se odnosili na postupanje sa tim predmetima, uključujući neadekvatnu koordinaciju unutar Misije i neadekvatno evidentiranje predmeta, itd.

Jedan od tih sistemskih problema se izgleda odnosi na neuspeh EULEX tužilaca da prioretišu predmete, što jasno i očigledno pokreće ozbiljna pitanja u vezi sa ljudskim pravima. Ovo naročito obuhvata brojne neistražene ili neadekvatno istražene predmete prisilnih nestanaka povezanih sa sukobom na Kosovu. Takođe se odnosi i na niz teških predmeta koji obuhvataju osnovna ljudska prava manjina, uključujući *“slučaj Roma”*, koji je podnesen i SKLjP-u i KRLJP-u.

Prema tome, izgleda da je neophodno da u preostalom obavljanju svojih istražnih i tužilačkih dužnosti Misija nastoji da dá određeni stepen prioriteta i hitnosti delotvornoj istrazi tih predmeta, koji uključuju teške i sistemske povrede osnovnih prava.

Nastavak jačanja vladavine prava na Kosovu

Od ključnog je značaja da EU nastavi da, posebno kroz EULEX Kosovo, podrži napore na jačanju vladavine prava na Kosovu. Garantovanje nezavisnost, nepristrasnosti i efikasnosti pravosuđa, kao i garantovanje efikasnih istraga kršenja ljudskih prava počinjenih na Kosovu treba da ostanu prioritet za Misiju i za samu EU. Od posebnog značaja u tom kontekstu je poboljšana zaštita prava manjina u cilju sprečavanja bilo kakve vrste diskriminacije, naročito one zasnovane na etničkoj ili verskoj pripadnosti.

Program reparacije

Isplata odštete žaliocima i članovima porodica je stalna tema u javnom domenu u slučaju izvršenja povrede ljudskih prava od strane EULEX Kosovo. Činjenica da je po žalbi konstatovano kršenje ljudskih prava predstavlja oskudnu utehu u kontekstu osnovnih prava u ovim predmetima.

Stoga se preporučuje da EULEX ozbiljno razmotri uvođenje punog i sveobuhvatnog programa reparacije, koji bi obuhvatao restituciju, nadoknadu, rehabilitaciju, zadovoljenje i garancije da se isto neće ponoviti, za žrtve, podnosiocce žalbi i ostale članove porodica i stranke.

Povraćaj imovine

Što se tiče imovinskih predmeta, napominje se da je SKLjP preporučila da UNMIK uloži napore da dobije uverenja od kosovskih vlasti da će se predmeti koje su njihovi žalioци podneli obraditi. UNMIK je ovu preporuku SKLjP prihvatio i poslao je pismo Misiji EULEX Kosovo sa zahtevom da nadgleda ovaj proces.

SKLjP je već bila utvrdila da su počinjene povrede člana 6. (1) Konvencije u većini imovinskih zahteva koji su bili obrađeni na sudovima Kosova i pozvao je nadležne organe da preduzmu sve moguće korake, kako bi obezbedili da se svi predmeti saslušaju bez odlaganja.

U tom smislu, Evropska komisija je izjavila u svom Radnom dokumentu osoblja u okviru Izveštaja o Kosovu za 2016. godinu (9. novembar 2016. godine) da: *“Ograničeni napredak u efikasnom garantovanju imovinskih prava i povratku i reintegraciji raseljenih lica ostaje zabrinjavajuć”*.

Kao što je ranije napomenuto u ovom izveštaju, nemogućnost Komisije da preporuči odštetu, reparaciju i povraćaj imovine žaliocima, čini stalni izvor kritika upućenih Komisiji. Može se konstatovati da je redovni program povraćaja imovine pokazatelj delotvornosti vladavine prava u demokratskom društvu i da je, u slučaju da povraćaj imovine nije moguć, potrebno isplatiti adekvatnu odštetu umesto toga.

Sudska praksa

Sudska praksa Komisije je bila predmet povećanog interesovanja među raznim subjektima koji se bave međunarodnom zaštitom ljudskih prava. Ovo je dokazano akademskim istraživanjem studenata, kao i drugim objavljenim materijalima. Može se zaključiti da se iskustvo Komisije već smatra bitnim elementom u tekućoj debati o odgovornosti međunarodnih organizacija za navodne povrede ljudski prava u izvršnim ulogama.

ANEKS 1 Tabela osoblja

Komisija	
Magda Mierzewska	Predsedavajući član Komisije
Guénaél Mettraux	Član Komisije
Elka Ermenkova	Član Komisije, EULEX sudija
Anna Bednarek	Rezervni član Komisije, EULEX sudija

Sekretarijat	
John J. Ryan	Viši pravni službenik
Noora Aarnio	Pravni službenik
Katica Kovačević	Tumač/prevodilac (srpski-engleski)
Kushtrim Xhaferi	Tumač/prevodilac (albanski-engleski)

ANEKS 2 Statistike 2010 - 2016

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Ukupno
Ukupno registrovanih predmeta	16	28	23	27	42	16	36	188
Ukupno završenih predmeta	6	30	10	20	28	27	19	140
Prihvatljivi predmeti			2		1	8	0	11
Neprihvatljivi predmeti	6	22	10	13	22	12	9	94
Kršenja	0	2	0	7	2	4	9	24
Bez kršenja	0	5	0	0	1	10	0	16
Odbijeni predmeti	0	1	0	0	3	1	1	6

	Od 31. decembra 2016.
Nerešeni	48
Saopšteni šefu Misije	15

ANEKS 3 Odluke KRLJP-a 2010.-2016. godine

Predmet	Žalilac	Predmetno pitanje	Ishod
2010-01	Djeljalj Kazagic	Navodi o ne delovanju tužioca EULEX-a, imovinsko pitanje	Povreda prava
2010-02	Sadik Thaqi	Navodi o ne delovanju tužioca EULEX-a, smrt u zatvoru u Dubravi 04/09/2003	Nema povrede prava
2010-03	Osman Mehmetaj	Navodi o ne delovanju tužioca EULEX-a, smrt u zatvoru u Dubravi 04/09/2003	Nema povrede prava
2010-04	Feti Demolli	Navodi o ne delovanju tužioca EULEX-a, smrt u zatvoru u Dubravi 04/09/2003	Nema povrede prava
2010-05	Mursel Hasani	Navodi o ne delovanju tužioca EULEX-a, smrt u zatvoru u Dubravi 04/09/2003	Nema povrede prava
2010-06	Latif Fanaj	Navodi o ne delovanju tužioca EULEX-a, smrt u zatvoru u Dubravi 04/09/2003	Nema povrede prava
2010-07	Blerim Rudi	Navodi o neuspjehu finansijske informativne jedinice da se pridržava odluke Nezavisnog nadzornog odbora da se podnosilac žalbe vrati na posao.	Povreda prava
2010-08	Velimir Krstić	Navodi o ne delovanju policije EULEX-a i tužioca, imovinsko pitanje	Neprihvatljiva
2010-09	Burim Ramadani	Navodno nefunkcionisanje sudskog sistema, predmet Kicina	Neprihvatljiva
2010-10	Horst Proetel	Neuspešno plasiranje za radno mesto u EULEX-u	Neprihvatljiva
2010-11	Laura Rudi	Privatna finansijska žalba protiv jednog radnika EULEX-a	Neprihvatljiva
2010-12	Hunaida Pasuli	Neuspešno plasiranje za radno mesto u EULEX-u	Neprihvatljiva
2010-13	Jedan EULEX-ov radnik	Interni spor u EULEX-u oko sprovođenja procene rada i ličnog odnosa sa pretpostavljenim	Neprihvatljiva
2010-14	Lulzim Gashi	Neuspešno plasiranje za radno mesto u EULEX-u	Neprihvatljiva
2010-15	Faton Sefa	Neuspeh da se vrati na svoje prethodno radno mesto (privatni sektor), navodi o ne sprovođenju sudske odluke	Neprihvatljiva
2010-16	Cyma Agović	Preneto iz EULEX-a – Neuspeh EULEX-ovih sudija da pravično ispituju predmet podnosioca žalbe	Neprihvatljiva

Predmet	Žalilac	Predmetno pitanje	Ishod
2011-01	Porodica Dede Gecaj	Zahtev za istragu odluke o izručenju EULEX-ovih sudova na Kosovu u slučaju pokojnog Dede Gecaj	Neprihvatljiva
2011-02	Chamalagai Krishna Bahadur	Navodi o neuspehu delovanja	Neprihvatljiva
2011-03	Afrim Mustafa	Spor u pogledu na zatvaranje privatne radio stanice i zaplenjivanja radio opreme	Neprihvatljiva
2011-04	Besim Berisha	Žalba u vezi sa životnim uslovima u zatvoru u Dubravi	Uklonjena sa liste
2011-05	D.O.O. "Syri"	Navodno uskraćivanje pravičnog saslušanja, slobode izražavanja i jednakosti pred zakonom, PKVS.	Neprihvatljiva
2011-06	Milazim Blakqori	Navodno nesprovođenje odluke, neuspeh da EULEX deluje	Neprihvatljiva
2011-07	Predmet W	Navodno kršenje člana 6 EKLP-a	Povreda prava
2011-08	Anton Rruka	Navodno uskraćivanje pravičnog saslušanja, slobode izražavanja i jednakosti pred zakonom, PKVS.	Neprihvatljiva
2011-09	Mirković Bojan	Navodno nezakonito otpuštanje sa posla u EULEX-u	Neprihvatljiva
2011-10	Dejan Jovanović	Navodna neopravdana kašnjenja u postupcima pred PKVS.	Neprihvatljiva
2011-11	Srećko Martinović	Navodi o prekomernom korišćenju sile, nehumanom tretiranju i uskraćivanju prava na pravično suđenje	Neprihvatljiva
2011-12	Novica Trajković	Navodno korišćenje prekomerne sile	Neprihvatljiva
2011-13	S.M.	Navodi o prekomernom korišćenju sile, uskraćivanju prava na pravično suđenje i neuspeh poštovanja prava na privatni život	Neprihvatljiva
2011-14	Lindita Shabani	Navodno uskraćivanje prava na privatni i porodični život	Neprihvatljiva
2011-15	Samedin Smajli	Navodno uskraćivanje pravičnog suđenja i neopravdano odlaganje u postupku	Neprihvatljiva
2011-16	Avdyl Smajli	Navodno uskraćivanje pravičnog suđenja i neopravdano odlaganje u postupku	Neprihvatljiva
2011-17	Faik Azemi	Navodno uskraćivanje prava na pravično saslušanje	Neprihvatljiva
2011-18	Mykereme Hoxha	Navodni neuspeh tužioca EULEX-a da deluje	Neprihvatljiva
2011-19	Sefer Sharku	Navodi o neuspehu da se ispoštuje obavezujuća sudska odluka.	Neprihvatljiva

Predmet	Žalilac	Predmetno pitanje	Ishod
2011-20	X i 115 drugih žalilaca	Navodni neuspeh EULEX-a da zaštiti zdravlje i život osoba koje žive u olovom zatrovanim romskim kampovima.	Povreda prava
2011-21	Ventor Maznikolli	Navodna neopravdana odlaganja od strane sudija EULEX-a u zakazivanju saslušanja kod Vrhovnog Suda.	Neprihvatljiva
2011-22	Hysni Gashi	Navodno uskraćivanje pravičnog suđenja i navodna ne-merodavnost sudija EULEX-a.	Neprihvatljiva
2011-23	Hashim Rexhepi	Navodi o povredama prava na slobodu i prava na pravično suđenje.	Neprihvatljiva
2011-24	Predrag Lazić	Navodi o neuspehu da se dobije pravično saslušanje u razumnom vremenskom roku.	Neprihvatljiva
2011-25	Shaip Gashi	Navodno uskraćivanje nemačke invalidske penzije.	Neprihvatljiva
2011-26	Njazi Asllani	Navodno ne sprovođenje odluke, neuspeh od strane EULEX-a da deluje	Neprihvatljiva
2011-28	Predmet Y	Navodno kršenje prava na poštovanje privatnog i porodičnog života.	Neprihvatljiva
2012-01	Qamil Hamiti	Navodno uskraćivanje prava na pravično saslušanje	Neprihvatljiva
2012-02	Arben Zeka	Navodni propust da se reši imovinsko pitanje	Neprihvatljiva
2012-03	Rexhep Dobruna	Navodno uskraćivanje prava na pravično saslušanje.	Neprihvatljiva
2012-04	Izet Maxhera	Spor vezan za imovinsko pitanje u EULEX-u u Mitrovici.	Neprihvatljiva
2012-05	Fatmir Pajaziti	Navodna povreda prava na slobodu i prava na pravično suđenje.	Neprihvatljiva
2012-06	Predmet Z	Navodna kršenja članova 10 i 11 UDLJP, članovi 5 i 6 EKLJP, član 9 ICCPR i član 6 CAT	Neprihvatljiva
2012-07	Predmet I	Navodan neuspeh tužioca EULEX-a i policije EULEX-a da deluju	Neprihvatljiva
2012-08	Predmet U	Navodno kršenje člana 6 EKLJP	Neprihvatljiva
2012-09	Predmet A	Navodno kršenje članova 2, 3, 8, 9, 10 i 11 EKLJP	Povreda prava
2012-10	Predmet B	Navodno kršenje članova 2, 3, 8, 9, 10 i 11 EKLJP	Povreda prava
2012-11	Predmet C	Navodno kršenje članova 2, 3, 8, 9, 10 i 11 EKLJP	Povreda prava
2012-12	Predmet D	Navodno kršenje članova 2, 3, 8, 9, 10 i 11 EKLJP	Povreda prava

Predmet	Žalilac	Predmetno pitanje	Ishod
2012-13	Bejtush Gashi	Navodna kršenja člana 6 EKLJP i člana 1 protokola 1 EKLJP	Neprihvatljiva
2012-14	Valbone Zahiti	Navodno kršenje člana 8. EKLJP	Povreda prava
2012-15	Shefqet Emerllahu	Navodna kršenja člana 6 EKLJP, neuspeh da se istraži	Neprihvatljiva
2012-16	Kristian Kahrs	Navodna kršenja člana 6 EKLJP, ne delovanje	Neprihvatljiva
2012-17	Predmet E	Navodna kršenja članova 5 i 6 EKLJP	Neprihvatljiva
2012-18	Hamdi Sogojeva	Navodna kršenja člana 1 protokola 1 EKLJP-a	Neprihvatljiva
2012-19	Predmet H	Navodno oduzimanje svojine	Povreda prava
2012-20	Predmet G	Navodna kršenja članova 3, 10, 11 EKLJP i člana 1 protokola 1 EKLJP	Povreda prava
2012-21	Mirko Krlić	Navodna kršenja člana 9. EKLJP-a i člana 2. Protokola br. 4. EKLJP-a	Nema povrede prava
2012-22	Zoran Stanišić	Navodno kršenje članova 3, 6 i 8 EKLJP-a i člana 1. Protokola br.1 E EKLJP-a	Povreda prava
2012-23	Predrag Blagić	Navodna kršenja člana 5. EKLJP-a i člana 2. Protokola br. 4. EKLJP-a	Povučena sa liste
2013-01	Predmet I	Navodna kršenja člana 6 EKLJP	Neprihvatljiva
2013-02	Arsim Krasniqi	Navodna kršenja člana 3 EKLJP	Neprihvatljiva
2013-03	Goran Bečić	Navodna kršenja člana 13. i 14. EKLJP-a i člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Povreda prava
2013-04	J	Navodi o kršenju člana 6. ESLJP (pristup pravosuđu).	Neprihvatljiva
2013-05	Predmet K	Navodi o kršenju člana 3, 5, 13 i 14 EKLJP-a	Nema povrede
2013-06	Predmet L	Navodi o kršenju člana 3, 5, 13 i 14 EKLJP-a	Nema povrede
2013-07	Predmet M	Navodi o kršenju člana 3, 5, 13 i 14 EKLJP-a	Nema povrede
2013-08	Predmet N	Navodi o kršenju člana 3, 5, 13 i 14 EKLJP-a	Nema povrede
2013-09	Predmet O	Navodi o kršenju člana 3, 5, 13 i 14 EKLJP-a	Nema povrede
2013-10	Predmet P	Navodi o kršenju člana 3, 5, 13 i 14 EKLJP-a	Nema povrede
2013-11	Predmet Q	Navodi o kršenju člana 3, 5, 13 i 14 EKLJP-a	Nema povrede
2013-12	Predmet R	Navodi o kršenju člana 3, 5, 13 i 14 EKLJP-a	Nema povrede

Predmet	Žalilac	Predmetno pitanje	Ishod
2013-13	Predmet S	Navodi o kršenju člana 3, 5, 13 i 14 EKLJP-a	Nema povrede
2013-14	Predmet T	Navodi o kršenju člana 3, 5, 13 i 14 EKLJP-a	Nema povrede
2013-15	Gani Zeka	Navodi o kršenju člana 6. i člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2013-16	Almir Susaj	Navodna kršenja člana 3 i 8 EKLJP	Neprihvatljiva
2013-17	Ramadan Rahmani	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2013-18	Jovanka, Dragan, Milan Vuković	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2013-19	U	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2013-20	Shaip Gashi	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2013-22	Gani Gashi	Navodi o kršenju člana 6. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2013-23	V	Navodi o kršenju člana 6. i člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2013-24	Emin Maxhuni	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2013-25	Milorad Rajović	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2013-26	Selami Taraku	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2013-27	Shaban Kadriu	Navodi o kršenju člana 6. i člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-01	Nexhat Qubreli	Navodi o kršenju člana 5. i člana 6. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-02	Milica Radunović	Navodi o kršenju člana 6. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-03	Predmet A. Z.	Navodi o kršenju članova 3; 8; i 13; EKLJP-a	Povučena sa liste
2014-04	Tomë Krasniqi	Navodi o kršenju članova 1, 3, 6, 14 i 17. EKLJP-a, člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-05	Mazlam Ibrahim	Navodi o kršenju člana 6. i člana 1. Protokola br. 1 EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-06	Predmet B.Y.	Navodi o kršenju člana 6. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-07	Fitore Rastelica	Navodi o kršenju člana 6. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-08	C.X.	Navodi o kršenju člana 6. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-09	Rifat Kadribašić	Navodi o kršenju člana 6. i člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-18	Fitim Maksutaj	Navodi o kršenju člana 6. EKLJP-a	Povreda prava

Predmet	Žalilac	Predmetno pitanje	Ishod
2014-19	Fahri Rexhepi	Navodi o kršenju člana 6. i člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-20	Mensur Fezaj	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-21	Shefki Hyseni	Navodi o kršenju člana 5. EKLJP-a	Povučena sa liste
2014-22	Ismajl Krapi	Navodi o kršenju člana 6. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-23	Shaip Selmani	Navodi o kršenju člana 6. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-24	Case J.Q.	Navodi o kršenju člana 6. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-25	Nuha Beka	Spor vezan za zaposlenje	Neprihvatljiva
2014-28	Selatin Fazliu	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-26	Ajet Kaciu	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-27	Qerim Begolli	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-29	Shemsi Musa	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-30	Abdilj Sabani	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br. 1. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-31	Predmet K.P.	Navodi o kršenju člana 6. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-32	L.O.	Navodi o kršenju članova 2. i 3. EKLJP-a	Povreda prava
2014-33	Arben Krasniqi	Navodi o kršenju članova 5. i 6. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-38	Slavica Mikić	Navodi o kršenju člana 13. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-40	Avni Hajdari	Navodi o kršenju člana 6. EKLJP-a	Povučena sa liste
2014-41	Liridona Mustafa Sadiku	Navodi o kršenju članova 2. i 3. EKLJP-a	Neprihvatljiva
2014-42	Bujar Zherka	Navodi o kršenju člana 6. i člana 1. Protokola br. 1 EKLJP-a	Neprihvatljiva
2015-01	Miloš Jokić	Navodi o kršenju članova 5., 6., 8., 9., 10. i 12. Konvencije	Neprihvatljiva
2015-03	Dekart Shkololli	Navodi o kršenju člana 8. Konvencije	Neprihvatljiva
2015-07	Dobrivoje Radovanovic	Navodi o kršenju člana 6. i člana 1. Protokola br.1 Konvencije	Neprihvatljiva
2015-08	Afrim Berisha	Navodi o kršenju člana 1. Protokola br.1 Konvencije	Neprihvatljiva
2015-09	Driton Hajdari	Navodi o kršenju člana 6. i člana 1. Protokola br.1 Konvencije	Neprihvatljiva

Predmet	Žalilac	Predmetno pitanje	Ishod
2015-10	Shaban Syla	Navodi o kršenju člana 6. Konvencije	Neprihvatljiva
2015-13	Predmet W.D.	Navodi o kršenju člana 6. i člana 8. Konvencije	Neprihvatljiva
2016-03	Afrim Islami	Navodi o kršenju člana 6. i člana 1. Protokola br. 1 Konvencije	Neprihvatljiva

ANEKS 4 Raspored informativne kampanje i drugih aktivnosti tokom 2016. godine

	Datum	Lokacija	Događaj	Komisija	Sekretarijat	Organizacija
1.	03/02/16	Kancelarija za Kosovo i Metohiju, Bošnjačka Mahala Severna Mitrovica	Sastanak sa Zlatom Radovanović, koordinator Kancelarije za Kosovo i Metohiju, i Bratislavom Radovanović, službenica u Kancelariji za Kosovo i Metohiju		John J Ryan Katica Kovačević	Kancelarija za Kosovo i Metohiju
2.	01/03/16	Zgrada KRLJP	Sastanak sa g. John Rouse, šef kabineta EULEX Kosovo	Magda Mierzewska, Guenael Mettraux, Katja Dominik Elka Filcheva-Ermenkova	Paul Landers Joanna Marszalik	
3.	01/03/16	Zgrada KRLJP	Sastanak sa gđom Heidi Lempio pravni službenik, Linde Bryk, pravni službenik i stažistima KPPLJP, Laura Fournier i Alessio Gracis	Magda Mierzewska, Guenael Mettraux, Katja Dominik Elka Filcheva-Ermenkova	Paul Landers Joanna Marszalik	
4.	14/04/16	Mitrovica	Sastanak sa g. Kadri Osaj, advokat		Paul Landers Kushtrim Xhaferi	
5.	16/05/16	Sedište UNMIK-a, Priština	Sastanak sa gđom Miriam Ghalmi, višom savetnicom za ljudska prava, šeficom Odseka za ljudska prava, O/SRSG, UNMIK		John J Ryan	
6.	24/05/16	Pravi centar Kosova Priština	Sastanak sa g. Bekim Blakaj, izvršni direktor, Pravi centar Kosova		John J Ryan Kushtrim Xhaferi	
7.	01/06/16	Manastir Dečani, Peć	Sastanak sa očem Savom Janjićem, igumanom Manastira Visoki		John J Ryan Katica Kovačević	

			Dečani			
8.	02/06/16	Kancelarija za Kosovo i Metohiju, Bošnjačka Mahala Severna Mitrovica	Sastanak sa gđicom Zlatom Radovanović, koordinator Kancelarije za Kosovo i Metohiju, i Bratislavom Radovanovic, službenica za politička pitanja u Kancelariji za Kosovo i Metohiju		John J Ryan Katica Kovačević	
9.	06/06/16	Udruženje porodica nestalih i otetih lica u Gračanici	Sastanak sa gđom. Silvanom Marinković, predsednica Udruženja porodica nestalih i otetih lica u Gračanici		Paul Landers Katica Kovačević	
10.	21/06/16	Udruženje porodica nestalih i otetih lica Severna Mitrovica	Sastanak sa g. Miloradom Trifunovićem, predsednik Udruženja porodica nestalih i otetih lica Severna Mitrovica		Paul Landers Katica Kovačević	
11.	23/06/16	Centar za mir i toleranciju, Miloša Obilića, bb 10500 Gračanica	Sastanak sa g. Nenadom Maksimovićem, izvršni direktor, Centar za mir i toleranciju, & ors Seminar – Izlaganje istražnog rada o socijalnom preduzetništvu		John J Ryan Katica Kovačević	
12.	04/07/16	Udruženje porodica nestalih i otetih lica u Velikoj Hoči	Sastanak sa Negovanom Mavrićem, Orahovac, Velika Hoča, predsednik Udruženja porodica nestalih i otetih lica u		Paul Landers Katica Kovačević	

			Velikoj Hoči			
13.	13/07/16	Udruženje "Pozivi majki", Đakovica	Sastanak sa Nestrete Kumnova, predstavnica Udruženja "Pozivi majki", Đakovica		Paul Landers Shpresa Gosalci Kushtrim Xhaferi	
14.	14/07/16	Udruženje porodica nestalih i otetih lica u Štrpcu	Sastanak sa gđom Draganom Milatović, Brezovica, Štrpce predsednica Udruženja porodica nestalih i otetih lica u Štrpcu		Paul Landers Katica Kovačević	
15.	15/07/16	Udruženje "26. mart 1999." U Maloj Kruši	Sastanak sa g. Agron Limani predsednik Udruženja "26. mart 1999." U Maloj Kruši		Paul Landers Shpresa Gosalci Kushtrim Xhaferi	
16.	18/07/16	Udruženje "27. april 1999." U Đakovici	Sastanak sa Haki Sadriu & Engjell Berisha, predsednik i zamenik predsednika Udruženja "27. april 1999." (selo Meja, Đakovica)		Paul Landers Shpresa Gosalci Kushtrim Xhaferi	
17.	17/10/16	Sedište SPEU, Ul. Kosovska br. 1, Priština	Sastanak sa specijalnom predstavnicom Evropske unije Nataliya Apostolova i Shaban Murturi	Guenael Mettraux, Elka Ermenkova	John J Ryan	Sedište SPEU, specijalna predstavica Evropske unije
18.	17/10/16	Zgrada KRLJP	Sastanak sa gđom Alexandra Papadopoulou, šefica misije EULEX, Elaine A Paplos, Marianne Fennema, i Heidi Lempio	Guenael Mettraux, Elka Ermenkova	John J Ryan	
19.	28/10/16	Zgrada ESSP, Brisel	Sastanak sa g. Alexis Hupin, službenik za Kosovo, CPSS, Evropska služba	Magda Mierzewska	John J Ryan	

			za spoljne poslove			
20.	28/10/16	Zgrada ESSP, Brisel	Sastanak sa gđom Jana Kaliminova, predsedavajuća CivCom-a i g. Alexis Hupin, službenik za Kosovo, CPSS, Evropska služba za spoljne poslove	Magda Mierzewska	John J Ryan	
21.	28/10/16	Zgrada Justus Lipsius, Brisel	Sastanak sa predstavnicima zemalja članica u radnoj grupi CivCom	Magda Mierzewska	John J Ryan	
22.	28/10/16	Zgrada ESSP, Brisel	Sastanak sa g. Bert Vermessen, zamenik komandira za civilne operacije & šef kabineta, CPSS i g. Alexis Hupin, službenik za Kosovo	Magda Mierzewska	John J Ryan	
23.	06/12/16	Severna Mitrovica, Bošnjaka Mahala	Sastanak sa Zlatom Radovanović, koordinator Kancelarije za Kosovo i Metohiju, i Bratislavom Radovanović, politička pitanja		John J Ryan, Noora Aarnio i Katica Kovačević	Kancelarija za Kosovo i Metohiju
24.	01/12/16	Zgrada KRLJP	Sastanak sa Declan O'Mahony, vođa ekipe i Duletom Visovcem, zamenik vođe ekipe projekta EU za dalju podršku izbeglicama i raseljenim licima u Srbiji		John J Ryan	
25.	22/12/16	Hotel Sirius	Okrugli sto sa ekspertima, kampanja o pravosuđu i ljudima		Noora Aarnio i Kushtrim Xhaferi	